

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 9. 5. 2019

Število objav: 19

Internet: 13

Tisk: 6

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 0

Inženirska zbornica ...: 1

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 7

Zakon o ... načrtovanju: 2

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 12

Internet	Naslov	Gorjup zadovoljen s pozitivnimi premiki v delovanju GZS		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Sta.si; 520.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Slovensko gospodarstvo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 6	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...odnose s samostojnimi gospodarskimi zbornicami," je izpostavil Gorjup. Zbornica je s partnerskim načinom dela dosegla premike na področju zakonodaje v gradbeništvu , pri stroških dela in drugod. GZS želi tudi v prihodnje prepoznavati ključne izzive in delati na fokusnih področjih, kot so kadrovske izzivi, še boljše...			

Internet	Naslov	Investitor dopolnil vlogo za izdajo integralnega gradbenega dovoljenja		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Delo.si; 462.761, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 9	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...vložite popolne zahteve, pri čemer rok ne teče v času pridobivanja mnenj in javne razprave. Ministrstvo postopek vodi v skladu z določbami prenovljenega gradbenega zakona , ki je začel veljati lani. Gre za integralni postopek, v katerem sta združena postopek presoje vplivov na okolje ter postopek izdaje gradbenega dovoljenja....			

Internet	Naslov	Trimilijonska naložba v MHE Borovlje naj bi se povrnila v dveh desetletjih		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Dnevnik.si; 292.859, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 9. 5. 2019		
Stran v zbirki: 13	Avtor	Petra Mlakar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...hidroelektrarno že zagnali oziroma priključili v omrežje. »Uporabno dovoljenje pričakujemo v prvih mesecih prihodnjega leta,« pravi Modic. Višanje cen v gradbeništvu podražilo naložbo Z močjo 395 kilovatov bo po Modičevih besedah ta elektrarna v omrežje oddajala približno 1800 megavatnih ur električne energije. »To...			

Internet	Naslov	Slovenija ostaja zelo privlačna za nemške vlagatelje		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Hudo.com; 175.769, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 15	Avtor	STA, A. P.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...trendov v globalnem okolju – kot glavna razloga je izpostavil trgovinsko vojno med Kitajsko in ZDA ter negotovost, povezano z brexitom. Na drugi strani gradbeništvo v Nemčiji še naprej cveti, nemška vlada je začela krepiti investicije v digitalizacijo in posodabljanje infrastrukture, pojavljajo se tudi različne ideje...			

Internet	Naslov	(intervju, video) Kdo se boji hidroelektrarn na Muri in Savi?		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Finance.si; 147.297, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 9. 5. 2019		
Stran v zbirki: 35	Avtor	Borut Hočevar		
	Teme	Gradbeni zakon, Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...predvsem iz tujine, zainteresiranih pa je več. Hidroelektrarne so edini energetske objekti, ki ga Slovenija lahko zgradi lastno industrijo in lastnim gradbeništvom . Tuje korporacije težko pridejo zraven. Lahko sicer sodelujejo na razpisih, vendar niso tako konkurenčne kot slovenska podjetja. Drugi razlog: če Slovenija...			

Tisk	Naslov	Naložba se bo povrnila v dveh desetletjih		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 5	Površina: 384 cm ²
	Rubrika, Datum	Poslovni Dnevnik; 9. 5. 2019		
Stran v zbirki: 37	Avtor	Petra Mlakar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...hidroelektrarno že zagnali oziroma priključili v omrežje. »Uporabno dovoljenje pričakujemo v prvih mesecih prihodnjega leta,« pravi Modic. Višanje cen v gradbeništvu podražilo naložbo Z močjo 395 kilovatov bo po Modičevih besedah ta elektrarna v omrežje oddajala približno 1800 megavatnih ur električne energije. »To...			

Internet	Naslov	Zahtevajo selitev asfaltne baze		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Primorske.si; 95.768, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 40	Avtor	Mitja Marussing		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Mugerlijem. "Občina se trudi in s Kolektorjem CPG pogovarja, da bi dejavnost preselil v obrtno cono Brežina v opuščeno gramoznico Primorja. Dejavnost gradbeništvu je dobrodošla tudi v naši občini, ni pa dobrodošla asfaltna baza . Vse ostalo bi se moralo tudi ustrezno urediti, da za okolje ne bi bilo moteče glede hrupa,...			

Tisk	Naslov	Kdo se boji hidroelektrarn na Muri in Savi?		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Finance; 80.900, Slovenija	Stran: 6	Površina: 1.696 cm ²
	Rubrika, Datum	Dogodki in ozadja; 9. 5. 2019		
Stran v zbirki: 44	Avtor	Borut Hočevnar		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...predvsem iz tujine, zainteresiranih pa je več. Hidroelektrarne so edini energetski objekt, ki ga Slovenija lahko zgradi z lastno industrijo in lastnim gradbeništvom . Tuje korporacije težko pridejo zraven. Lahko sicer sodelujejo na razpisih, vendar niso tako konkurenčne kot slovenska podjetja. Drugi razlog: če Slovenija...			

Internet	Naslov	(intervju, video) Kdo se boji hidroelektrarn na Muri in Savi?		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 9. 5. 2019		
Stran v zbirki: 64	Avtor	Borut Hočevnar		
	Teme	Gradbeni zakon , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...predvsem iz tujine, zainteresiranih pa je več. Hidroelektrarne so edini energetski objekt, ki ga Slovenija lahko zgradi z lastno industrijo in lastnim gradbeništvom . Tuje korporacije težko pridejo zraven. Lahko sicer sodelujejo na razpisih, vendar niso tako konkurenčne kot slovenska podjetja. Drugi razlog: če Slovenija...			

Tisk	Naslov	Brez kredita ne bo šlo		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Dolenjski list; 38.000, Slovenija	Stran: 6	Površina: 144 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 9. 5. 2019		
Stran v zbirki: 65	Avtor	M. Markelj		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	... GRADITEV POVEZOVALNEGA VODA Brez kredita ne bo šlo Letos gradnja povezovalnega kanalizacijskega voda med Dolnjo Staro vasjo in poslovno cono v Dobruški vasi ŠKOCJAN...			

Tisk	Naslov	Upravna enota Vrhnika v letu 2018		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Naš časopis; 35.000, Slovenija	Stran: 54	Površina: 657 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 67	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...odnosov, tako znotraj kolektiva kot v odnosu do strank, na pravi poti. Vse tri pritožbe smo prejeli na področju gradenj. Sicer je leto 2018 zaznamovala nova gradbena zakonodaja , ki je odločilno vplivala na izredno povečanje števila vlog že pred uveljavitvijo, t. j. 1. 6. 2018. Zato so se neizogibno podaljšali roki reševanja upravnih...			

Tisk	Naslov	"Celoten kompleks je pokrit z avtomatskim gasilnim sistemom na peno"		
Zaporedna št. 12	Medij; Doseg	Naš časopis; 35.000, Slovenija	Stran: 16	Površina: 626 cm ²
	Rubrika, Datum	Občina Vrhnika; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 69	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...(l.člen, 4 alineja), ki govori, da gradbeno dovoljenje ni potrebno, ko gre za preprečevanje oziroma zmanjšanje posledic naravnih in drugih nesreč. Tudi novi Gradbeni zakon (GZ) omogoča gradnjo brez gradbenega dovoljenja po naravnih in drugih nesrečah, če gre za dela, ki so nujna za zmanjšanje in odpravo posledic naravnih...			

Tisk	Naslov	BIROKRATIZMOM ŠE NI ODKLENKALO		
Zaporedna št. 13	Medij; Doseg	Demokracija; 10.000, Slovenija	Stran: 38	Površina: 899 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 9. 5. 2019		
Stran v zbirki: 71	Avtor	Maruša Opeka		
	Teme	Inženirska zbornica Slovenije , Gradbeni zakon		
Povzetek	...D Maruša Opeka EJ STA/Tamino Petelinšek, Tinkara Zupan, Arhiv Demokracije BIROKRATIZMOM ŠE NI ODKLENKALO V lanskem letu smo dobili prenovljeno gradbeno zakonodajo . Če smo se veselili obljub, da bodo postopki hitrejši, da bo potrebne manj dokumentacije, pa je izzivov na tem področju še veliko. Zlasti tistih, kako...			

Internet	Naslov	Blato iz komunalnih čistilnih naprav - sekundarna surovina za gradbeništvo		
Zaporedna št. 14	Medij; Doseg	Mineral-revija.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 79	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...obdelave. TEKST Alenka Mauko Pranjic, Ana Mladenovic, Kim Mezga – Zavod za gradbeništvo Slovenije (ZAG) V okviru projekta CINDERELA smo 7.3.2019 na Zavodu za gradbeništvo Slovenije organizirali delavnico z naslovom » Uporaba sekundarnih surovin v gradbeništvu – reciklirano blato iz komunalnih čistilnih naprav". Delavnica je bila del serije...			

Internet	Naslov	Blato iz komunalnih čistilnih naprav - sekundarna surovina za gradbeništvo		
Zaporedna št. 15	Medij; Doseg	Mineral-revija.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 87	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...obdelave. TEKST Alenka Mauko Pranjic, Ana Mladenovic, Kim Mezga – Zavod za gradbeništvo Slovenije (ZAG) V okviru projekta CINDERELA smo 7.3.2019 na Zavodu za gradbeništvo Slovenije organizirali delavnico z naslovom » Uporaba sekundarnih surovin v gradbeništvu – reciklirano blato iz komunalnih čistilnih naprav". Delavnica je bila del serije...			

Internet	Naslov	Vzdrževanje gasilnih aparatov – dejavnost, ki se opravlja le s posebnimi pooblastili!		
Zaporedna št. 16	Medij; Doseg	Data.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 89	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...nižja poklicna izobrazba (III. raven zahtevnosti) – pridobljeno po izobraževalnem programu strokovnega področja za strojništvo, elektrotehniko, rudarstvo, gradbeništvo , promet, trgovino ali kemijo – z najmanj tremi leti delovnih izkušenj. Dejavnost lahko opravlja alternativno tudi delavec z osnovnošolsko izobrazbo, starejši...			

Internet	Naslov	Objava gradiva predloga spremembe Odloka OPN Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št.13/18 - uradno prečiščeno besedilo in 30/18,) po kratkem postopku		
Zaporedna št. 17	Medij; Doseg	Nova-gorica.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 90	Avtor	Unknown		
	Teme	Zakon o prostorskem načrtovanju		
Povzetek	...Skladno z Zakonom o prostorskem načrtovanju (ZPNacr-NPB7) ter pojasnili Ministrstva za okolje in prostor o izvajanju kratkega postopka sprememb in dopolnitev OPN objavljamo gradivo predloga spremembe...			

Internet	Naslov	Delavska svetovalnica z novim projektom zoper izkoriščanje delavcev		
Zaporedna št. 18	Medij; Doseg	Iusinfo.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 92	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...težav in zgodbo lažje speljejo skozi sodne mline, je izpostavil. Med panogami, kjer lahko govorimo "že o nekem stabilnem vzorcu izkoriščanja", je omenil gradbeništvo . Tu prihaja do kršenja delovnega časa, nadur, ki to več niso, in uvajanja plačila po urni postavki oz. učinkovitem delu, tako da delavec denimo za čas,...			

Internet	Naslov	Objava gradiva predloga spremembe Odloka OPN Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št.13/18 - uradno prečiščeno besedilo in 30/18,) po kratkem postopku		
Zaporedna št. 19	Medij; Doseg	Nova-gorica.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 8. 5. 2019		
Stran v zbirki: 93	Avtor	Unknown		
	Teme	Zakon o prostorskem načrtovanju		
Povzetek	...Datum: 08.05.2019 Vir: Mestna občina Nova Gorica Rubrika: V središču Skladno z Zakonom o prostorskem načrtovanju (ZPNacr-NPB7) ter pojasnili Ministrstva za okolje in prostor o izvajanju kratkega postopka sprememb in dopolnitev OPN objavljamo gradivo predloga spremembe...			

Gorjup zadovoljen s pozitivnimi premiki v delovanju GZS

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije (**GZS**) Boštjan Gorjup je na današnji seji skupščine zbornice izrazil zadovoljstvo, da je prišlo "do pomembnega premika pri temeljih **GZS**". Ta je med drugim lani prvič po letu 2007 brez dezinvestiranj dosegla pozitiven poslovni rezultat, pozitivno je tudi sodelovanje s samostojnimi gospodarskimi zbornicami. Današnja skupščina **GZS** je bila zadnja v tekočem štiriletnem mandatu. Člani skupščine so med drugim obravnavali poročilo o poslovanju v lanskem letu. Dosežen rezultat v višini okoli 440.000 evrov je zanje še posebej razveseljiv, ker je bil prvič po letu 2007 dosežen brez dezinvestiranj, so sporočili iz zbornice.

"Imamo pozitivno poslovanje, tudi bistveno boljše in urejene odnose s samostojnimi gospodarskimi zbornicami," je izpostavil Gorjup. Zbornica je s partnerskim načinom dela dosegla premike na področju zakonodaje v **gradbeništvu**, pri stroških dela in drugod.

GZS želi tudi v prihodnje prepoznavati ključne izzive in delati na fokusnih področjih, kot so kadrovske izzivi, še boljše poslovno okolje in doseganje skupnih ciljev.

Investitor dopolnil vlogo za izdajo integralnega gradbenega dovoljenja

Zgodba prenove stadiona arhitekta Jožeta Plečnika se vleče že od leta 2007.

Objavljeno
08. maj 2019 15.33

Posodobljeno
08. maj 2019 15.53

Plečnikov stadion v Ljubljani. FOTO: Leon Vidic/Delo

STA

Družba Bežigranski športni park (BŠP), ki je decembra pri ministrstvu za okolje in prostor podala zahtevo za izdajo integralnega gradbenega dovoljenja za projekt Bežigranski športni park, a je bila ta nepopolna, je v torek dopolnila svojo vlogo. V integralnem postopku sta združena postopka presoje vplivov na okolje in izdaje gradbenega dovoljenja.

Družba BŠP, ki jo je **Joc Pečecnik** ustanovil skupaj z ljubljansko občino (MOL) in Olimpijskim komitejem Slovenije (OKS), je zahtevo za izdajo gradbenega dovoljenja podala 20. decembra. Kot so za *STA* pojasnili na ministrstvu za okolje in prostor, je upravni organ investitorja pozval k dopolnitvi vloge, investitor pa je dopolnitev vloge posredoval v torek. »Več pa o tem v tem trenutku ne moremo reči, saj jo mora ministrstvo pregledati,« so dodali.

Preberite še

[Joc Pečecnik: Naredimo že nekaj, da bo Slovenija ostala prijstna za življenje](#)

Prav tako ne morejo napovedati dolžine postopka do izdaje odločbe. Kot so zapisali, rok za izdajo gradbenega dovoljenja določa zakon, in sicer pet mesecev od vložitve popolne zahteve, pri čemer rok ne teče v času pridobivanja mnenj in javne razprave.

Ministrstvo postopek vodi v skladu z določbami prenovljenega **gradbenega zakona**, ki je začel veljati lani. Gre za integralni postopek, v katerem sta združena postopek presoje vplivov na okolje ter postopek izdaje gradbenega dovoljenja.

V prejšnji ureditvi je moral Arso na zahtevo investitorja najprej izvesti samostojen postopek presoje vplivov na okolje po določbah zakona o varstvu okolja, ki se je končal z izdajo okoljevarstvenega soglasja. Soglasje je bilo samostojen akt, proti kateremu je bilo mogoče vložiti pravno sredstvo, njegova pravnomočnost pa je bila pogoj za vložitev zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja, za katero je bila pristojna bodisi upravna enota bodisi okoljsko ministrstvo, če je šlo za tako imenovane objekte državnega pomena.

Plečnikov stadion v Ljubljani. FOTO: Leon Vidic/Delo

Zgodba projekta BŠP oziroma prenove stadiona arhitekta Jožeta Plečnika se sicer vleče že od leta 2007, ko je Pečecnikova družba GSA v partnerstvu z Molom in OKS ustanovila gospodarsko družbo BŠP, ki je pripravila skupni projekt prenove Plečnikovega stadiona.

Januarja 2008 je družba stadion zaprla, leta 2009 pa je bil za projekt prenove stadiona na natečaju izbran berlinski biro GMP. Kulturnovarstveno soglasje je pravnomočno od marca 2011.

Zgodba s pridobivanjem okoljevarstvenega soglasja sega v leto 2010, ko je družba BŠP na Arso vložila vlogo za izdajo omenjenega soglasja. Arso je konec maja 2012 okoljevarstveno soglasje izdal, a so se nanj pritožili stranski udeleženci, zato je ministrstvo za kmetijstvo še istega leta okoljevarstveno soglasje odpravilo ter zadevo vrnilo Arsu v ponovni postopek in odločanje.

Joe Peččnik. FOTO: Leon Vidic/Delo

Nazadnje je Arso okoljevarstveno soglasje v ponovnem postopku izdal aprila 2017, vendar ga je ministristvo za okolje in prostor zaradi pritožb novembra istega leta odpravilo in zadevo vrnilo na Arso v ponovno odločanje.

Dodatno vse skupaj zapleta postopek zaradi zemljišča ob Fondovih blokkih, ki ga je občina vložila v projekt gradnje stadiona, ki na sodišču teče od leta 2009. V njem naj bi odločili, ali je zemljišče res last občine ali pa gre za pripadajoče zemljišče, kar trdijo stanovalci Fondovih blokkih, ki nasprotujejo pozidavi zelenice ob blokkih.

Pri svojem vztraju tudi Civilna pobuda za ohranitev Plečnikovega stadiona v izvorni obliki, ki za stadion predvideva alternativne rešitve. Kot je razvidno iz sporočila za javnost, ki so ga razposlali ob mednarodnem dnevu spomenikov in spomeniških območij 18. aprila, prihodnost v izvorni obliki ohranjenega stadiona vidijo v kulturnem turizmu, pri čemer se sklicujejo na operativni načrt trženja kulturnega turizma Slovenske turistične zbornice, ki Plečnikova dela v Ljubljani vidi kot eno izmed ključnih prednosti slovenske kulturno-turistične ponudbe.

Dnevnik.si

ENERGETIKA

Petra Mlakar

9. maj 2019

9. maj 2019 0:00

Trimilijonska naložba v MHE Borovlje naj bi se povrnila v dveh desetletjih

Skoraj tri milijone evrov namenjajo Savske elektrarne za gradnjo nove male hidroelektrarne Borovlje v občini Jesenice. Pričakujejo, da bodo uporabno dovoljenje zanjo dobili v prvih mesecih prihodnjega leta. Pridobljena električna energija naj bi zadostovala za oskrbo 450 gospodinjstev.

Okoliški prebivalci bodo veseli novice, da bo po novem odvoz proga in ne več čez železniško progo in skozi naselje Slovenski Javornik

Pod mostom čez Savo Dolinko na Slovenskem Javorniku so se prva pripravljalna dela začela lani poleti, potem ko so v Savskih elektrarnah zbrali vso dokumentacijo, dovoljenja in soglasja. Do konca letošnjega novembra naj bi po

NAJNOVEJŠE

Vojno stanje

33 min

Svoboda pod tirani

33 min

Prenos "nasedlih" zemljišč s slabe banke je dober

33 min

Skupni poziv za Evropo pred evropskimi volitvami maja 2019

34 min

Dijaki zahtevajo mesni ponedeljek

34 min

"Evropski" programi britanskih strank: od trdega brexita do ljudskega referendum...

34 min

Trimilijonska naložba v MHE Borovlje naj bi se povrnila v dveh desetletjih

34 min

Nekateri zaposleni bodo zaradi razbremenitve regresa prejeli tudi do 800 evrov v...

34 min

Štefanec opravil nalogo, na vrsti poslanci

34 min

V Tivoliju tekmovanje ekip Rdečega križa

49 min

Vse objave

besedah vodje projekta **Romana Modica** namestili elektro, strojno in hidromehanično opremo, nato bi lahko to malo hidroelektrarno že zagnali oziroma priključili v omrežje. »Uporabno dovoljenje pričakujemo v prvih mesecih prihodnjega leta,« pravi Modic.

Višanje cen v **gradbeništvu** podražilo naložbo

Z močjo 395 kilovatov bo po Modičevih besedah ta elektrarna v omrežje oddajala približno 1800 megavatnih ur električne energije. »To zadošča za potrebe približno 450 gospodinjstev,« pravi vodja projekta in dodaja, da ta novost ne bo imela neposrednega vpliva na bližnje prebivalce oziroma na njihove višine zneskov na položnicah za električno energijo.

Za gradnjo MHE Borovlje bodo Savske elektrarne namenile kar 2,7 milijona evrov. »Sprva smo računali na nekoliko nižjo vrednost naložbe, a so med pridobivanjem dovoljenj in soglasij cene pri gradbenih izvajalcih zrasle,« opisuje Modic. Gradnja je zelo zahtevna, predvsem zaradi utesnjene lokacije med strugo Save Dolinke in med nasipom z železniškim mostom, ob katerem je tudi energetski most s cevovodi plinov in vode pod tlakom. »Zaradi prodnate podlage je bilo treba zgraditi še steno iz armiranega betona,« navaja Modic. Vsa oprema, ki jo bodo vgradili v objekt, bo po njegovih besedah od slovenskih proizvajalcev.

Odkupujejo obstoječe elektrarne in iščejo nove lokacije

Na tem mestu je sicer prej stala majhna hidroelektrarna z močjo 15 kilovatov, na nasprotnem bregu Save Dolinke pa deluje tudi majhna hidroelektrarna Tavčar, ki je v zasebni lasti. A kljub visoki naložbi so v družbi Savske elektrarne prepričani, da se jim bo povrnila že v devetnajstih letih. »Hidro objekti se gradijo za

100 let ali več. Oprema, ki jo vgrajujemo vanje, bo uporabna vsaj 30 let, lahko pa tudi do 50 let. Gradimo z lastnimi sredstvi, objekt pa bo imel tudi multiplikativni učinek,« je prepričan Modic, ki poudarja, da bodo slednjega veseli prav okoliški prebivalci. Projekt je bil namreč po njegovih besedah zasnovan tako, da bo omogočal lažje in za okoličane manj moteče vzdrževanje in praznjenje prodnega zadrževalnika na Javorniku. »Odvoz proda bo potekal po novi dostopni cesti mimo elektrarne in ne več čez železniško progo in skozi naselje Slovenski Javornik,« je pojasnil.

Javorniška MHE Borovlje je trenutno edina hidroelektrarna, ki jo gradijo Savske elektrarne. Predlani so zaključili veliko rekonstrukcijo HE Goričane v Medvodah. Kot je razvidno iz zadnjega letnega poročila družbe, so povečali moč te elektrarne z 200 na 320 kilovatov in s tem več kot podvojili proizvodnjo električne energije, ki zdaj znaša 2,1 kilovatne ure, HE Goričane pa je popolnoma avtomatizirana elektrarna, daljinsko vodena iz centra vodenja Savskih elektrarn. »Usmerjamo se v proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Stremimo k iskanju novih lokacij ali odkupu obstoječih elektrarn, ki jih lastniki ne želijo več upravljati,« je načrte za prihodnost pojasnil Modic.

Dotok vode si bodo ob sušah »pravično razdelili«

Poleti včasih v strugi Save Dolinke pod mostom na Javorniku ni veliko vode. Kako si jo bosta elektrarni, vsaka na svojem bregu reke, ob šibkem pretoku razdelili? »Poleti nizki pretoki Save Dolinke s šestimi kubičnimi metri vode na sekundo niso redkost in že zdaj vemo, da za delovanje obeh elektrarn vode ne bo dovolj. Zmogljivost MHE Tavčar je šest kubičnih metrov, MHE Borovlje pa bo imela zmogljivost osem kubičnih metrov vode na sekundo. Ko bo dotok Save Dolinke manjši od zmogljivosti obeh elektrarn, bomo morali zagotoviti pravično delitev vode, ki je določena z vodnim dovoljenjem,« opozarja Modic in

dodaja, da takšna praksa velja tudi drugod po državi v podobnih primerih. »Obstajajo različni principi delitve, ki pa nikoli ni enostavna.«

Slovenija ostaja zelo privlačna za nemške vlagatelje

AKTUALNO

A. P., STA Hudo.com 8. Maj 2019

Slovenija je po privlačnosti za nemške investitorje tudi letos na petem mestu med 15 državami regije Srednje in Vzhodne Evrope. V Sloveniji bi ponovno investiralo 80 odstotkov nemških vlagateljev, kar je 16 odstotnih točk manj kot pred letom dni, kaže letošnja raziskava Slovensko-nemške gospodarske zbornice o gospodarskem stanju in naložbeni klimi.

2

Srednja in vzhodna Evropa je eden najpomembnejših gospodarskih prostorov za Nemčijo. Tukaj nemška podjetja najdejo veliko poslovnih partnerjev in destinacij za svoje naložbe, je ob današnji predstavitvi rezultatov raziskave v Ljubljani spomnila predsednica zbornice Gertrud Rantzen.

Slovenija je glede na tekmice iz regije letos na lestvici najprivlačnejših držav za nemške naložbe uspela ohraniti svoj položaj, a ne sme spati na lovorikah, je opozorila. "Druge države ne spijo, nekatere so močno napredovale in le vprašanje časa je, kdaj bodo prehitile Slovenijo," je dejala Rantzenova.

Podatki kažejo tudi, da bi kljub pomanjkljivostim slovenskega prostora 80 odstotkov nemških investorjev znova izbralo državo kot lokacijo za svoje naložbe – lani je bilo takih 96 odstotkov. Po privlačnosti za nemške naložbe Slovenijo v regiji prehitujejo Češka, Poljska, Slovaška in Estonija.

Največje pomanjkljivosti po oceni nemških investorjev skozi leta ostajajo enake – to so davčne obremenitve, davčni sistem in organi, visoki stroški dela ter nefleksibilnost delovne zakonodaje. Zaostruje se tudi stanje na področju delovne sile, saj je razpoložljivih delavcev vse manj.

Rantzenova je v tej luči med drugim pozvala h kreptitvi usposobljenosti obstoječih delavcev, vzpostavitvi migrantske politike, ki bi pritegnila tuje strokovnjake, in spodbujanju vajištva. Znova je pozvala tudi k uvedbi socialne kapice.

Je pa v Sloveniji v zadnjih letih mogoče videti tudi napredek na določenih področjih. Izboljšala se je gospodarska, politična in socialna stabilnost, tudi v luči izhoda iz krize. Gospodarsko politiko vlagatelji ocenjujejo kot bolj predvidljivo, izboljšala se je tudi pravna varnost, ena od pozitivnih točk pa je vedno tudi infrastruktura, kjer Slovenija pozitivno izstopa.

Izboljšala se je tudi ocena transparentnosti javnih naročil in kakovosti akademskega izobraževanja. Slovenija pa je 14 drugih držav iz regije prepričljivo prekosila kot najboljša lokacija za raziskave in razvoj.

Slovenija je v regiji od leta 2016 najhitreje rastoče gospodarstvo. Trenutno gospodarsko stanje 68 odstotkov nemških podjetij ocenjuje kot dobro, 28 odstotkov pa kot zadovoljivo.

Gospodarska rast naj bi se prihodnje leto umirila, enako kot rast izvoza. Da se bo izvoz v letu dni povečal, pričakuje 17 odstotkov nemških podjetij, da bo ostal na enaki ravni, pa jih meni 62 odstotkov. “Določeni sektorji so v zastoju, še posebej med avtomobilskimi dobavitelji,” je pojasnila Rantzenova.

Petina anketiranih podjetij sicer želi dodatno povečati naložbe v Sloveniji, 52 odstotkov pa jih bo vztrajalo pri investicijskih načrtih za letošnje leto. Do leta 2022 bodo nemški vlagatelji v Sloveniji vložili okoli 557 milijonov evrov, kaže raziskava.

Večina investicij bo usmerjena v digitalizacijo in povečevanje proizvodnje. Več bo tudi investicij za izobraževanje in usposabljanje delovne sile ter izboljšanje in razvoj produktov.

Povečevanje zaposlovanja se na drugi strani umirja, kar pa ni nujno zato, ker podjetja ne potrebujejo specialistov in strokovnjakov – v Sloveniji jih enostavno ni, je povedal član upravnega odbora Slovensko-nemške gospodarske zbornice in direktor Letalske akademije Fraport Slovenija Thomas Uihlein. Kaže se tudi padec ocene zavzetosti in produktivnosti delovne sile.

“Slovenija je zelo atraktivna vstopna točka v Evropo, še posebej iz Azije in drugih držav,” je rezultate komentirala podpredsednica upravnega odbora Slovensko-nemške gospodarske zbornice in direktorica podjetja Schenker Valerija Špacapan Friš. “Naša podjetja so na področju odličnosti, specializacije in nišnih produktov zelo napredna,” je izpostavila eno od prednosti. Imamo tudi kvalificirane kadre, izobražene in z razvitimi kompetencami.

Veliko pa je treba vlagati v inovacije, saj bomo tudi s tehnologijami, kot sta avtomatizacija in umetna inteligenca, lahko delno pokrili nastajajoči primanjkljaj delovne sile. Kot majhna država smo zanimivi tudi kot poligon za testiranje inovacij, “a je treba veliko narediti na zakonodaji, da nam bo to omogočala”, je dodala govornica.

DAVKI

FINANČNA KONFERENCA

CENE NEPREMIČNIN

BREXIT

PLAČE

FOKUS...

(intervju, video) Kdo se boji hidroelektrarn na Muri in Savi?

Čas branja: 11 min

0

09.05.2019 03:15

O vzrokih in posledicah zapletov pri gradnji hidroelektrarn smo govorili z direktorjema Dravskih elektrarn Maribor Andrejem Tumpejem in Hidroelektrarn na Spodnji Savi Bogdanom Barbičem. Prilagamo tudi videoposnetke intervjuja in nekaterih njegovih delov.

BORUT HOČVAR

Follow @okolje_energija

618 followers

Direktorja DEM Andrej Tumpej (levo) in HESS Bogdan Barbič ugotavljata, da je tujih interesentov za ustavitev gradnje hidroelektrarn na Muri in Savi več kot le eden.
Foto: Aleš Beno

Več iz teme:

[elektrika >](#)[energetika >](#)[naložbe podjetij >](#)[Dravske Elektrarne... >](#)[Hidroelektrarne na... >](#)[Mura >](#)[Hidroelektrarna Mokrice >](#)[Andrej Tumpej >](#)[Bogdan Barbič >](#)[Valicon >](#)

Družbi **Dravske elektrarne Maribor** (DEM) in **Hidroelektrarne na Spodnji Savi** (HESS) sta se v zadnjih tednih znašli na istem bregu.

DEM grozi odvzem koncesije za gradnjo elektrarn na **Muri**, ki jo je vlada podelila leta 2006. Naložba v prvo od predvidenih dveh elektrarn, Hrastje - Mota je ocenjena na sto milijonov evrov. Za HESS pa se je zapletlo z nedavno sodbo upravnega sodišče, ki je na podlagi tožbe Društva za preučevanje rib Slovenije

zahtevalo nov postopek izdaje okoljevarstvenega soglasja za postavitev **hidroelektrarne Mokrice**. Naložba, ocenjena na 166 milijonov evrov, se lahko zato krepko zavleče.

Na skupni intervju smo zato povabili oba direktorja, **Andreja Tumpeja**, DEM, in **Bogdana Barbiča**, HESS.

Celoten pogovor z direktorjema DEM in HESS lahko pogledate tudi na videoposnetku.

Zakaj je po vašem mnenju v Sloveniji tako močan interes, da se ustavi gradnja hidroelektrarn? Kdo bi lahko imel takšen interes?

Barbič: Interes za ustavitev gradnje hidroelektrarn izvira po mojem mnenju predvsem iz tujine, zainteresiranih pa je več. Hidroelektrarne so edini energetski objekt, ki ga Slovenija lahko zgradi z lastno industrijo in lastnim **gradbeništvom**. Tuje korporacije težko pridejo zraven. Lahko sicer sodelujejo na razpisih, vendar niso tako konkurenčne kot slovenska podjetja.

Drugi razlog: če Slovenija ne doseže določenega deleža gradnje obnovljivih virov, bo morala kupovati tako imenovane zelene pravice v državah, kjer so cilje dosegli. V tujini zato niso zainteresirani, da v Sloveniji dosežemo te cilje. Tretji razlog pa je: če ni gradnje hidroelektrarn, pride v poštev gradnja elektrarn na fosilna goriva. In tudi nekatere aktiviste iz Slovenije, ki zelo promovirajo blokade na hidroelektrarnah, plačujejo tuje fundacije.

Tumpej: V DEM želimo v prostor umestiti prvo hidroelektrarno na slovenskem delu Mure. Vsak objekt vpliva na okolje. Tudi vetrne in sončne elektrarne ter vsi drugi viri bodo imeli sčasoma zelo velik vpliv na okolje, tako tudi hidroelektrarne. Vendar pa lahko zgradimo hidroelektrarno z več multiplikativnimi pozitivnimi učinki na okolje, čeprav se poudarjajo samo negativni učinki.

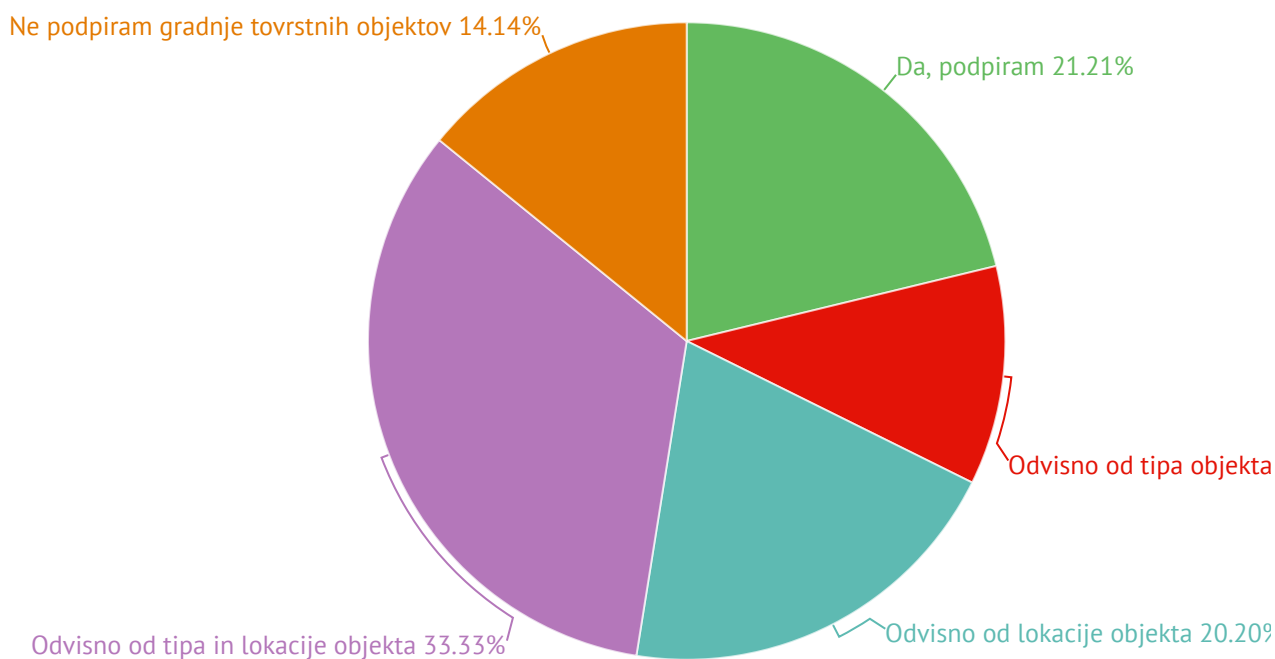
Hidroelektrarne lahko veliko vplivajo na poplavno varnost, v Pomurju bi z njimi rešili tudi namakanje kmetijskih površin. Prihaja čas, ko bo treba upravljati vodo. Slovenija je bogata z vodo, a večkrat z njo ravnamo mačehovsko. Ko smo v DEM dobili koncesijo, je nismo dobili samo za energetske rabo, ampak tudi za ekološko sanacijo Mure. Vsaj polovica slovenskega dela Mure potrebuje pomoč človeka, da bi si opomogla.

V primeru hidroelektrarne na Muri opažamo vpliv tujine. V porečju Mure v Avstriji je zgrajeno 55 hidroelektrarn, v Sloveniji pa ena majhna. Največji nasprotniki naših hidroelektrarn so okoljevarstveniki iz sosednje države.

Pred dvema mesecema pa je družba **Valicon** opravila javnomnenjsko raziskavo, ki je pokazala, da 21 odstotkov ljudi v Pomurski regiji podpira elektrarno, 14 odstotkov je proti, drugi pa so neopredeljeni. Številni v tem okolju nas sprašujejo, zakaj elektrarna še ni zgrajena. Nihče noče podrobno pogledati študij in načrtov, da bi zaznal vse, predvsem pa pozitivne, učinke.

Ali osebno podpirate gradnjo hidroelektrarn? (Pomurska regija)

Javnomnenjska raziskava; n = 174

vir: Valicon, januar 2019

Share

Upravno sodišče je pred nekaj dnevi odpravilo okoljevarstveno soglasje za HE Mokrice. Lahko komentirate odločbo?

Barbič: Družba HESS je v postopku pridobivanja **OVS** izdelala vse potrebne študije in analize. Angažirala je najboljše strokovnjake za izdelavo presoje vplivov na okolje. To smo predali **ARSO**. Sodba je po naši oceni posledica različnih

pogledov na vodenje upravnega postopka dveh različnih državnih ustanov. Težave pa niso vsebinske.

Kakšne bodo posledice ustavitve gradnje HE Mokrice? Kako dolg je lahko zastoj?

Barbič: Dolžino zastoja je težko napovedati, ker se stranski udeleženec sistematično loteva zavlačevanja tako, da ne prevzema pošte, pritožbe pa oddaja zadnji dan. V našem prvem primeru okoljevarstvenega soglasja so s takšnimi triki zadevo zavlekli za pet mesecev. Menimo, da bi lahko kljub takšnemu zavlačevanju do končnega rezultata prišli v letu dni.

Boste nadaljevali po stari **gradbeni zakonodaji** ali lahko nadaljujete po novi?

Barbič: Pregledali smo tudi novo **gradbeno zakonodajo**, vendar bi ta postopek vrnila za tri leta nazaj, zato bomo nadaljevali s tem postopkom. A, kot sem rekel, težave niso vsebinske, ampak postopkovne.

(oe.finance.si) Andrej Tumpej in Bogdan Barbič

Odgovora na vprašanje, kdo ima interes, da se gradnja hidroelektrarn ustavi.

Kako pa je s hidroelektrarnami na Muri? Ali v DEM nadaljujete postopek ali je vse zastalo?

Tumpej: Okoljsko poročilo z vsemi študijami variant je bilo oddano že dolgo nazaj, a smo šele pred dvema mesecema dobili dopis ministrstva za okolje, v katerem piše, da okoljsko poročilo po vsebini ustreza, a samo z omilitvenimi ukrepi elektrarna ni sprejemljiva. Že pri oddaji okoljskega poročila smo dodali mapo z izravnalnimi ukrepi, ki jasno kažejo, da bi elektrarna z njimi izboljšala razmere na tem območju. Zdaj smo nekako v slepi ulici.

Kako naprej? Nadaljevati prevlado javnega interesa? Ta izraz je zelo neposrečen, ker nočemo, da bi en interes na silo prevladal nad drugim. S tehničnimi in drugimi ukrepi je mogoče objekt napraviti tako, da bo imel številne multiplikativne učinke na ekosistem, turizem, gospodarstvo, namakanje, poplavno varnost in drugo. V Avstriji še zdaj gradijo objekte, kakršni bi bili tudi na slovenskem delu Mure več kot dobrodošli. Od njih bi imeli koristi ljudje in narava.

Družba HESS je postavila že več hidroelektrarn. Je bilo pri kakšni toliko zapletov?

Barbič: Ne. Imeli smo zelo naporno usklajevanje z lokalnimi skupnostmi, lokalnimi društvi, tudi ekološkimi, usklajevali smo se z državnimi ustanovami in zavodi. To je zahtevalo svoj čas. Pri **hidroelektrarni Brežice** smo se usklajevali tudi z Republiko Hrvaško. Tudi to je zahtevalo čas, vendar niti približno ni bilo takih zapletov, kot so zdaj pri hidroelektrarni Mokrice. Res pa je, da v tistem času tuje fundacije niso vodile akcij za ustavitev hidroelektrarn in niso financirale slovenskih aktivistov pri teh dejavnostih.

Foto: Tomi Naglič/Arhiv HESS

Hidroelektrarna Brežice je za zdaj zadnja v spodnjėsavski verigi. Dokler ne bo zgrajena HE Mokrice

Pri takšnih akcijah pogosto govorijo, da je na eni strani interes energetike, na drugi pa interes okolja. Kakšen je vaju pogled? Sta to res dva različna interesa?

Tumpej: Električna energija bo v prihodnje opredelila državo. Država, ki ne bo držala roke nad vsaj delom energije, bo postavljena v zelo neugoden položaj. Nasprotje med energetiko in okoljem je ustvarjeno umetno. Najdemo lahko skupne točke. Ogromen del Slovenije je v Naturi 2000. V njej so območja, ki so nekako že degradirana in si sama ne bodo mogla opomoči.

Pred sto leti je bila Mura široka tudi po kilometer in več. Na mestu, kjer naj bi stala elektrarna, je zdaj široka samo še 80 metrov. Rokavi so suhi, poplavni gozd se suši. Z ukrepi, ki smo jih pri gradnji elektrarne predvideli, bi oživili precej kilometrov stranskih rokavov, poplavni gozd pa bi spet lahko zaživel.

Nasprotovanje je povzročeno umetno. Marsikdo ni seznanjen z vsemi dejstvi in misli, da lahko elektrarna škodi okolju. Marsikdo pa zna izkoriščati pripravljenost vseh nas, da bi imeli lepo in zdravo okolje, in manipulira za svoje namene.

Foto: ZTK Beltinci/Zlatko Gnezda/STO

Barbič: Mislim, da je večja dilema v tem, ali želimo imeti v rekah ribe, kuhane ribe ali tropske ribe. Povečanje ogljikovega dioksida v ozračju zvišuje temperaturo na Zemlji. Če se ne bomo zelo hitro ustavili pri izkoriščanju fosilnih goriv, ne bo več vprašanj, ali bo narava taka ali drugačna, ker bo bolj spremenjena, kot jo spremenijo hidroelektrarne, ki izjemno zmanjšujejo ogljikov odtis.

Bi lahko olajšali gradnjo takšnih objektov s sistemskimi spremembami? Kakšne spremembe bi bilo treba vpeljati v zakonodajo, da bi bilo manj takšnih zapletov?

Barbič: Pred desetletjem ali več je lahko vsak posameznik ustavil gradnjo avtocestnega križa za nedoločen čas. Težave so bile, dokler ni bilo spremembe zakonodaje, ki je te stvari uredila in omogočila razumen pristop. Tudi tu je treba postaviti sistem, ki bo preprečil zlorabo demokratičnih možnosti ustavljanja takega procesa.

(oe.finance.si) O interesu energetike in okolja

Tumpej: Država na tem področju potrebuje jasne cilje, ki bi bili medresorsko usklajeni in bi veljali dolgoročno. Zadnje čase se srečujemo z zelo neusklajenimi cilji, ki so cilji posameznega ministrstva ali ožjega dela ministrstva. Potem prihaja do neusklajenih akcij. Umeščanje hidroelektrarne v prostor traja do deset let, v tem času se zamenja več vlad in politikov in če nenehno spreminjamo smer, ne bomo prišli nikamor, ampak se bomo samo vrteli v krogu.

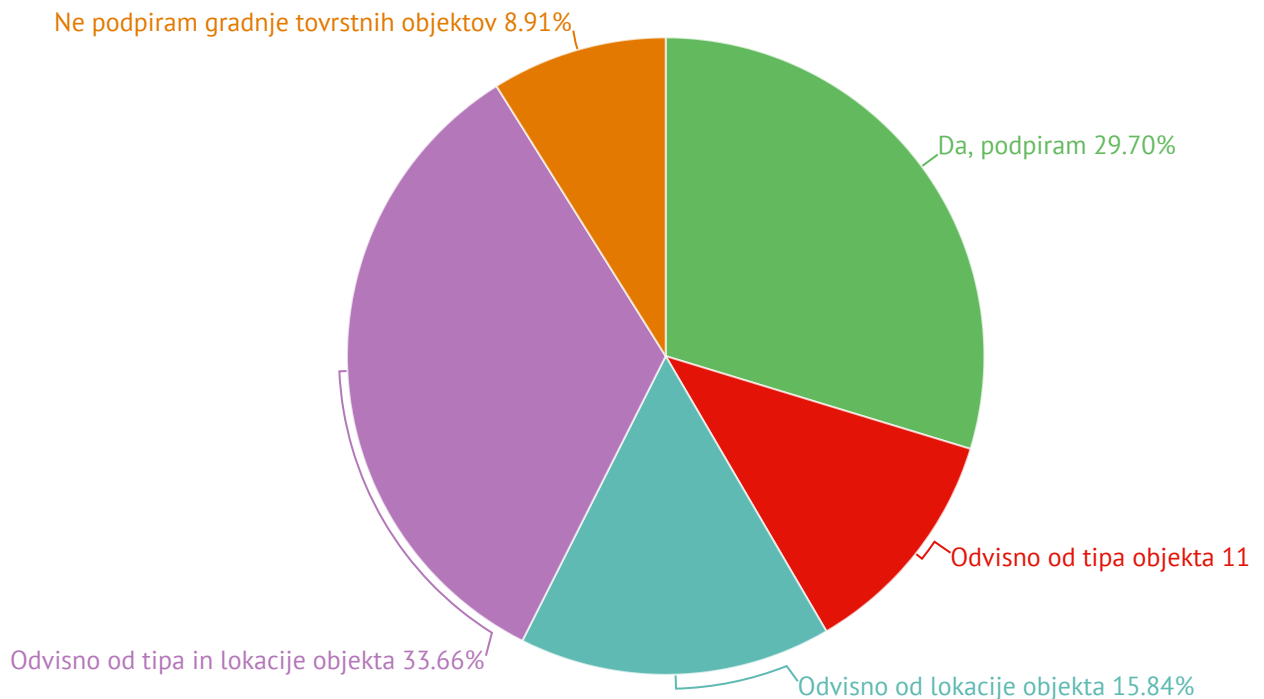
Najpomembnejši je jasen cilj, kaj hočemo doseči. Morda ne bomo gradili hidroelektrarn in drugih objektov, a se moramo zavedati posledic, kako bomo živeli s tem. Ko govorimo samo »ne, ne«, se državljanom ne naliže čistega vina, ne pove se jim, kaj to pomeni. Hidroelektrarne proizvajajo poceni električno energijo. Energija iz dravskih elektrarn je tudi 15-krat cenejša od energije, ki jo dobimo iz sončne elektrarne.

Zaznavamo vse večjo energetske revščino, številni se ogrevajo na biomaso sumljive kakovosti. Živim na podeželju in zjutraj me pričaka dim. Podobno je bilo pred desetletji, ko so kurili na premog. Vračamo se v preteklost. Če bomo tako nadaljevali, bomo dodatno uničili okolje, zdravje ljudi in drugo. Nenehno se

poudarja samo ena zadeva, elektrarne škodijo, javnosti pa se ne predstavijo drugi učinki. Vsaj ne tehtno in enako kot nasprotovanje.

Ali osebno podpirate gradnjo hidroelektrarn?

Javnomnenjska raziskava; n = 3016, celotna Slovenija

vir: Valicon, januar 2019

Share

Ena izmed posledic je tudi, da Slovenija ne bo dosegla 25-odсотnega deleža obnovljivih virov v bruto končni rabi energije. Kako komentirate tako napoved v povezavi z ustavitvijo gradnje hidroelektrarn?

Tumpej: Doseči 25 odstotkov, kaj šele 32 odstotkov, leta 2030 je fatamorgana. Že v trenutku, ko je nekdo sprejel take obveznosti, je vedel, da jih ne bomo uresničili. Vprašati bi morali o odgovornosti tistih, ki se tako odločajo. Po drugi strani pa smo energetiki v državnih podjetjih in poskušamo pomagati državi, da uresniči svoje cilje. Pri tem pa smo grobo preprečeni.

Pri sklicevanju na cilje pogosto slišimo, da ena elektrarna ne pomeni veliko, vsega približno odstotek slovenske proizvodnje električne energije.

Barbič: Evropa vzpostavlja mehanizme, s katerimi bodo prisilili vse države, da bodo resno vzele glavni cilj Evrope, razogljičenje. Eden takih mehanizmov so ogljikovi kuponi, pri obnovljivih virih pa bodo vzpostavljene zelene pravice kot nekakšne nagrade državam, ki so resno vzele svoje zaveze. Države, ki se zavez ne bodo držale, bodo kaznovane. Slovenija bo žal med kaznovanimi, kazni pa bo odsevala tudi na položnicah.

Odstotki niso najprimernejši način prikazovanja. Gledati moramo deleže v obnovljivih virih, ki so precej večji. Ena elektrarna na spodnji **Savi** prihrani več kot sto tisoč ton ogljikovega dioksida. Pet hidroelektrarn na Savi je povečalo delež obnovljivih virov za 22 odstotkov. S hidroelektrarno Mokrice in eno od hidroelektrarn na srednji Savi bi Slovenija že dosegla ciljni delež obnovljivih virov. Časa je bilo dovolj, žal pa se ni naredilo nič. Naleteli smo na blokade.

V primeru spodnje Save imamo celo paradoksalen položaj, da je parlament leta 2000 sprejel poseben zakon za večnamenski projekt spodnje Save. Družbi HESS in **Infra** je parlament pooblastil, da zgradita te projekte. Mi smo del države in nasprotovanje pomeni nasprotovanje državi in slovenskemu parlamentu, zato smo včasih precej zbegani. Ko pa greš gledat, kdo je zadaj, kdo je aktivist in kakšni so interesi, na koncu naletiš na take ali drugačne finančne interese.

Foto: Aleš Beno
Bogdan Barbič

Aktivisti so pred kratkim napovedali ustavitev vseh elektrarn, tudi na srednji Savi. Kaj bi pomenila uresničitev take napovedi?

Barbič: To se gotovo ne bo zgodilo. Večina slovenskih državljanov se zaveda, da je treba graditi hidroelektrarne. Tudi na srednji in spodnji Savi so bile narejene javnomnenjske raziskave. Na spodnji Savi gradnjo večnamenskih objektov podpira 90 odstotkov vprašanih, na srednji Savi pa je podpora okoli 70- ali 80-odstotna. Lokalno prebivalstvo si takih objektov želi, obstajajo pa politike, financirane od zunaj, ki blokirajo zadeve. Mislim, da se bo to prej ali slej končalo.

Ustavitev gradnje vseh elektrarn je napovedala predsednica Društva za preučevanje rib Slovenije Andreja Slameršek. Ste jezni nanjo?

Barbič: Učili so nas, da v poslu ni čustev. Tudi gospa Slamerškova nima čustev. Drži se tega načela, plačana je od najmanj ene tuje fundacije in upravičeno

domnevam, da poteka posredno financiranje tudi od drugih interesnih multinacionalnih skupin za preprečitev izgradnje hidroelektrarn v Sloveniji. Če je za to plačana, je to posel in potem tu ni čustev. Tudi pri njej ni čustev, sicer ne bi bila tako ravnodušna do sto odpuščenih v **Litostroju**, do tisoč poplavljenec v Posavju in do tega, da bo v Sloveniji povzročena proizvodnja dodatnih 114 tisoč ton ogljikovega dioksida. To je pač posel, tako zanjo kot tudi za nas, zato nismo jezni ali žalostni, hidroelektrarna Mokrice pa bo prej ali slej zgrajena.

Foto: Borut Hočevnar

Tiskovna konferenca, na kateri so aktivisti napovedali ustavitev gradnje vseh hidroelektrarn.

Kaj pričakujete v zvezi s hidroelektrarnami na Muri od ministrstev za infrastrukturo in okolje?

Tumpej: Ministrstvo za infrastrukturo bo moralo prepoznati dolgoročno energetska usoda Slovenije. Če družba ne obvladuje hrane, vode in energije, ne more delovati kot samostojna družba. Pri hidroelektrarnah se pokrivajo vse te tri zadeve: hrana z namakanjem, voda kot energent in energija kot produkt naštetega. Objektov, ki bi to nadomestili, nimamo. Želimo, da na ministrstvu za okolje spoštujejo lastne postopke in zakonodajo. Potem bi bilo ogromno narejenega.

Morda si česa včasih ne upajo narediti, ker so pod različnimi vplivi. Preveč je stihijskega vpliva. Po oddaji našega okoljskega poročila bi morali dobiti odziv v trikrat ali štirikrat krajšem času. Že to kaže na nekonsistentnost nekaterih dejavnikov. Ministrstvo za okolje nam je podelilo koncesijo, zdaj pa naj bi bila odvzeta. Na tem ministrstvu se začne tudi postopek državnega prostorskega načrta.

Težko je govoriti, da nismo delali po pravilih. Če bi se pravil držali vsi, bi bilo več zadovoljnih, uspeh bi bil zagotovljen, objekti bi bili takšni, da bi bili v okolju zaželeni in prepoznani kot koristni za okolje in družbo.

Foto: Aleš Beno

Andrej Tumpej

Kakšna je vaša ocena nove **gradbene zakonodaje? Bo zdaj lažje graditi kot po starem?**

Tumpej: V Sloveniji sprejemamo vse ostrejšo kaznovalno politiko, težave pa so pri nadzoru in upoštevanju zakonodaje. Sprejetje zakonodaje še ne zagotavlja uspeha.

Kako pa v HESS sodelujete z ministrstvom za okolje?

Barbič: Sodelujemo že več kot 15 let in smo si ustvarili dokaj dobro sliko o tem ministrstvu. Tam so tri skupine ljudi. Večina je delavnih in strokovnih in z njimi je mogoče zelo dobro sodelovati. Manjša skupina ljudi na vsak predlog in na vsako prošnjo najprej odgovori: »Ne, to se ne da, to ni mogoče.« Potem traja nekaj časa, da se jih prepriča ali pa ne. V tretji skupini so ljudje, ki so bolj negativni kot pozitivni, verjetno zato, ker ne želijo, da jim kdorkoli povzroča delo.

Obnašanje na ministrstvu je precej odvisno od ministra ali ministrice. Če je človek pozitiven, prevlada pozitivni del, če gre za bolj negativnega ministra oziroma ministrico, prevlada negativni del. To smo preizkusili, v mojem času se je izmenjalo sedem ali osem ministrov. Z zdajšnjim ministrom še nismo neposredno sodelovali. Upam, da bo med pozitivnimi.

Foto: Jernej Lasič

Minister za okolje in prostor Simon Zajc

Kaj pa se dogaja na srednji Savi?

Barbič: Srednja Sava je vezana na Mokrice bolj, kot si mislimo. Brez Mokric ni srednje Save. Akumulacijski bazen hidroelektrarne Mokrice je izravnalni bazen za srednjo Savo. S srednjo Savo se ukvarjajo predvsem kolegi s **HSE**. Z njimi smo v stiku. Naš interes je, da se vključimo v gradnjo, in mislim, da bomo našli obliko sodelovanja. Za zdaj pa po mojih informacijah ni pozitivnih premikov na srednji Savi.

Kakšno politiko potrebujemo, da bomo do leta 2030 in tudi pozneje izpolnili evropske in splošne cilje pri razogljičenju?

Tumpej: Sami si moramo postaviti realne cilje in stati za njimi. Ciljev, ki nam jih narekujejo od zunaj, ne dosegamo. Za zdajšnje udobno dostopanje do električne energije so zaslužni naši predniki, pred nami pa so veliki izzivi. Glavno je, da Slovenija prepozna energetska neodvisnost kot enega temeljev prihodnje družbe.

Veliko govorimo o učinkoviti rabi energije, a pri tem se zelo poveča raba električne energije. Preprost primer: če vgradimo toplotno črpalko za ogrevanje hiše, zmanjšamo porabo energije za trikrat, a običajni porabniki pri tem povečajo porabo električne energije v gospodinjstvu za skoraj sto odstotkov. Tudi pri e-mobilnosti se bo poraba energije zmanjšala, povečala pa se bo poraba električne energije v gospodinjstvu.

Strošek električne energije je zdaj manjši strošek v gospodinjstvu, a bo postal glavni strošek. Tega se državljani premalo zavedamo in prelahko nasedamo tistim, ki govorijo, da je zunaj dovolj energije. Vendar pa je energije dovolj do trenutka, ko nekdo od zunaj vidi, da imaš lastne vire. Ko vidi, da lastnih virov nimaš več, postane cena povsem drugačna.

Foto: Arhiv partnerjev RDO

Dravske elektrarne: Hidroelektrarna Formin

Barbič: Mešanica obnovljivih virov je vezana predvsem na naravne danosti. Hidroenergija je na voljo 8.760 ur na leto, torej 24 ur na dan vsak dan. Vetrna energija je v najboljšem primeru na voljo tri tisoč ur na leto, sončna pa okoli tisoč ur. Za eno hidroelektrarno potrebujemo skoraj devetkrat več sončnih elektrarn. Ko začnemo računati, pridemo do takšne površine, da je to neizvedljivo. Pri obnovljivih virih prevladuje hidroenergija in tako bo ostalo tudi v prihodnje.

Povečal se bo delež sončne energije, ki je zelo nepredvidljiva. Na HESS zato snujemo, da bi v delovanje hidroelektrarn vključili sončne elektrarne na brežinah in izkoristili akumulacijske bazene kot baterije za sončne elektrarne. Pri novih pristopih bo treba precej inovativnosti, če želimo biti konkurenčni. V nasprotnem bo elektrike preveč, ko bo sijalo sonce in bo treba za njeno porabo celo plačevati. Ko pa sredi zime ne bo sonca, bodo cene energije pošastne. Vendar pa Slovenija

samo z obnovljivimi viri ne bo mogla izpolniti svojih potreb. Če bi odločal sam, bi zgradil še eno jedrsko elektrarno.

Foto: Aleš Beno

Hidroelektrarna Krško

Vajini podjetji imata podobne izzive, iščeta podobne rešitve. Kako bosta sodelovali?

Tumpej: Dobro smo sodelovali že do zdaj. DEM ima več kot 30-odstotni delež v HESS. Naše tehnično osebje sodeluje že od prve elektrarne na spodnji Savi pri gradnji, še posebej pa pri preizkušanju opreme in njenem spuščanju v pogon. Sodelovanje je odlično in ne vidimo ovir, da ne bi bilo tako tudi v prihodnje.

Barbič: Tehnične ekipe zelo dobro sodelujejo. Dravske elektrarne potrebujemo tudi kot tehnično podporo pri nekaterih fazah gradnje, ker so se izkazali kot zanesljiv partner, ki zelo dobro obvladuje tehnologijo.

MALA HIDROELEKTRARNA BOROVLJE

Naložba se bo povrnila v dveh desetletjih

Skoraj tri milijone evrov namenjajo Savske elektrarne za gradnjo nove male hidroelektrarne Borovlje v občini Jesenice. Pričakujejo, da bodo uporabno dovoljenje zanj doбили v prvih mesecih prihodnjega leta. Pridobljena električna energija naj bi zadostovala za oskrbo 450 gospodinjstev.

✎ Petra Mlakar

Pod mostom čez Savo Dolinko na Slovenskem Javorniku so se prva pripravljala dela začela lani poleti, potem ko so v Savskih elektrarnah zbrali vso dokumentacijo, dovoljenja in soglasja. Do konca letošnjega novembra naj bi po besedah vodje projekta Romana Modica namestili elektro, strojno in hidromehanično opremo, nato bi lahko to malo hidroelektrarno že zagnali oziroma priključili v omrežje. »Uporabno dovoljenje pričakujemo v prvih mesecih prihodnjega leta,« pravi Modic.

Višanje cen v gradbeništvu podražilo naložbo

Z močjo 395 kilovatov bo po Modicovih besedah ta elektrarna v omrežje oddajala približno 1800 megavatnih ur električne energije. »To zadošča za potrebe približno 450 gospodinjstev,« pravi vodja projekta in dodaja, da ta

novost ne bo imela neposrednega vpliva na bližnje prebivalce oziroma na njihove višine zneskov na položnicah za električno energijo.

Za gradnjo MHE Borovlje bodo Savske elektrarne namenile kar 2,7 milijona evrov. »Sprva smo računali na nekoliko nižjo vrednost naložbe, a so med pridobivanjem dovoljenj in soglasij cene pri gradbenih izvajalcih zrasle,« opisuje Modic. Gradnja je zelo zahtevna, predvsem zaradi utesnjene lokacije med strugo Save Dolinke in med nasipom z železniškim mostom, ob katerem je tudi energetski most s cevovodi plinov in vode pod tlakom. »Zaradi prodnate podlage je bilo treba zgraditi še steno iz armiranega betona,« navaja Modic. Vsa oprema, ki jo bodo vgradili v objekt, bo po njegovih besedah od slovenskih proizvajalcev.

Odkupujejo obstoječe elektrarne

Na tem mestu je sicer prej stala majhna hidroelektrarna z močjo 15 kilovatov, na nasprotnem bregu Save Dolinke pa deluje tudi majhna hidroelektrarna Tavčar, ki je v zasebni lasti. A kljub visoki naložbi so v družbi Savske elektrarne prepričani, da se jim bo povrnila že v devetnajstih letih. »Hidro objekti se gradijo za 100 let ali več. Oprema, ki jo vgrajujemo vanje, bo uporabna vsaj 30 let, lahko pa tudi do 50 let. Gradimo z lastnimi sredstvi, objekt pa bo imel tudi multiplikativni učinek,« je prepričan Modic, ki poudarja, da bodo slednjega

veseli prav okoliški prebivalci. Projekt je bil namreč po njegovih besedah zasnovan tako, da bo omogočal lažje in za okoličane manj moteče vzdrževanje in praznjenje prodnega zadrževalnika na Javorniku. »Odvoz proda bo potekal po novi dostopni cesti mimo elektrarne in ne več čez železniško progo in skozi naselje Slovenski Javornik,« je pojasnil.

Javorniška MHE Borovlje je trenutno edina hidroelektrarna, ki jo gradijo Savske elektrarne. Predlani so zaključili veliko rekonstrukcijo HE Goričane v Medvodah. Kot je razvidno iz zadnjega letnega poročila družbe, so povečali moč te elektrarne z 200 na 320 kilovatov in s tem več kot podvojili proizvodnjo električne energije, ki zdaj znaša 2,1 kilovatne ure, HE Goričane pa je popolnoma avtomatizirana elektrarna, daljinsko vodena iz centra vodenja Savskih elektrarn. »Usmerjamo se v proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Stremimo k iskanju novih lokacij ali odkupu obstoječih elektrarn, ki jih lastniki ne želijo več upravljati,« je načrte za prihodnost pojasnil Modic. ✕

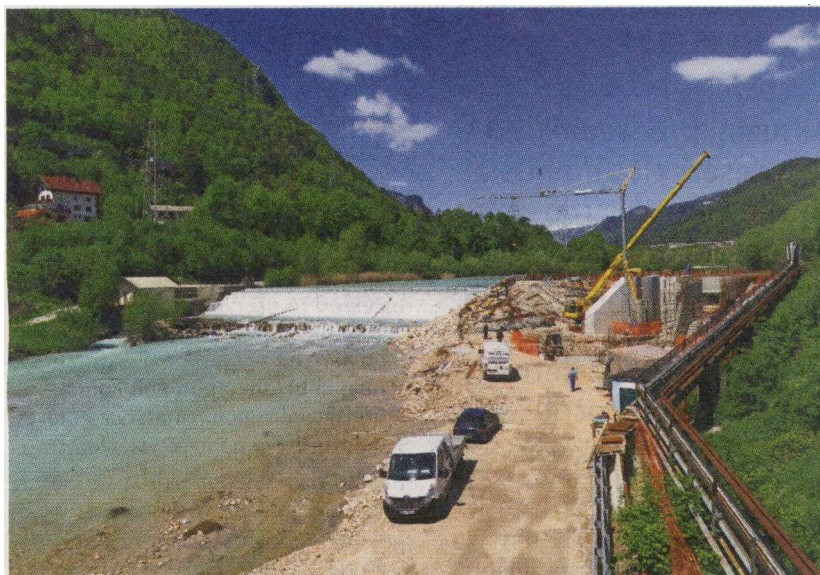
2,7 mio. €

BODO SAVSKE ELEKTRARNE vložile v gradnjo MHE Borovlje na Savi Dolinki.

Roman Modic
vodja projekta MHE Borovlje

Okoliški prebivalci bodo veseli novice, da bo po novem odvoz proda iz Save Dolinke potekal po novi dostopni cesti mimo elektrarne in ne več čez železniško progo in skozi naselje Slovenski Javornik.

Vso opremo, ki jo bodo vgradili v malo hidroelektrarno Borovlje na Slovenskem Javorniku, bodo zagotovili slovenski proizvajalci, pravijo v Savskih elektrarnah.

📷 Petra Mlakar

Zahtevajo selitev asfaltne baze

[Mitja Marussig](#)

Goriška

08. 05. 2019, 06.00

[Preberi tudi komentar novinarja](#)

Vrtojbenci, ki jih že dolgo motijo smrad, hrup in prah iz asfaltne baze, od Kolektorja CPG zahtevajo, naj jo preseli. "Ta dejavnost je preblizu hiš in tja ne sodi," se strinja župan Milan Turk. O tem se pogovarja s podjetjem. Selitev je ena od možnosti, če bi našli ustrezno lokacijo, vrat ne zapira direktor Kristjan Mugerli. Iščejo tudi rešitev za bližnji socialni center.

Vrtojbenci se pritožujejo zaradi smradu, hrupa in prahu iz asfaltne baze in zahtevajo, da se izseli. Foto: Leo Caharija

VRTOJBA > Vrtojbenci si že zelo dolgo prizadevajo, da bi asfaltno bazo preselili. "Že 20 let se borimo, zdaj je dovolj. Zahtevali bomo, da se umakne iz vasi. Cestno podjetje lahko ima vsa dovoljenja, ampak v današnjih časih takšna asfaltna baza ne more biti 20 metrov od hiš. Včasih je tam tak smrad, kot da bi jedli bitumen, moteča sta tudi prah in hrup," je odločen **Miloš Nemec**, član pripravljalnega odbora za ustanovitev civilne iniciative, s pomočjo katere želijo doseči selitev asfaltne baze. "Že leta 2001 je bilo v prostorskem načrtu občine sprejeto, da je tam območje za športne dejavnosti in turizem, a še nič ni od tega. Borili se bomo naprej," pribija Nemec.

"Asfaltna baza ne sodi v bližino hiš"

Z zahtevami so seznanili tudi župana **Milana Turka**, ki se strinja, da asfaltna baza v naselje ne sodi. "Seveda je želja vseh, da bi se to, za kar se zavzema civilna iniciativa v nastajanju, uresničilo. Drugo pa je, kaj lahko dosežemo. Občina se trudi, da bi Kolektor CPG našel nadomestno lokacijo in da bi se za opuščeno gramoznico našla dejavnost (investitor), ki bi bila skladna s prostorskim načrtom," je dejal Turk. "Lastnik trdi, da obratuje skladno s predpisi in vsemi potrebnimi dovoljenji ter da izvaja vse predpisane 'monitoringe' in da ni prekomernega obremenjevanja okolja. Seveda pa bitumen smrdi in tudi praši se, ko po makadamu vozijo tovornjaki ... Ta dejavnost je vsekakor preblizu naselja in tja ne sodi," dodaja.

Milan Turk

župan

"Ta dejavnost je vsekakor preblizu naselja in tja ne sodi."

"Trudimo se, da bi bilo vplivov čim manj"

O pereči temi se je pogovarjal s predstavniki Vrtojbencev in direktorjem podjetja Kolektor CPG **Kristjanom Mugerlijem**. "Občina se trudi in s Kolektorjem CPG pogovarja, da bi dejavnost preselil v obrtno cono Brežina v opuščeno gramoznico Primorja. Dejavnost **gradbeništva** je dobrodošla tudi v naši občini, ni pa dobrodošla asfaltna baza. Vse ostalo bi se moralo tudi ustrezno urediti, da za okolje ne bi bilo moteče glede hrupa, prahu. Prostorski načrti za poslovno cono Brežina so že precej let sprejeti in veljavni," pravi Turk.

"V kolikor se na območju Nove Gorice ali Soške doline dobi primerna oziroma ustrezna lokacija, je selitev vsekakor opcija," odgovarja Mugerli, ki glede vplivov dodaja: "Vseskozi se trudimo, da je vplivov čim manj. Poleg rednih, dodatnih pregledov opreme, rednih servisih filtrov je vplivov manj tudi zaradi manjše proizvodnje, ta je do 50 odstotkov manjša kot pred desetimi leti." Na to temo se bodo še sestali. "Vseskozi si želimo biti odgovorni do okolja, kjer izvajamo dejavnost, kot gradbeno podjetje moramo sobivati z občino in krajanji," pritrjuje Mugerli, ki pravi še, da o "možnosti selitve v nekdanjo gramoznico Primorja do sedaj nismo razmišljali."

Kristjan Mugerli

direktor Kolektor CPG

"V kolikor se na območju Nove Gorice ali Soške doline dobi primerna oziroma ustrezna lokacija, je selitev vsekakor opcija."

Kako rešiti nasedli socialni center?

Asfaltna baza ni edina težava, ki žuli krajanje. Prav tako pereča je že dolgo prazen socialni center, ki ga Dutb prodaja, opozarja Nemeč in dodaja, da so na to temo pisali tudi ministrici. "Smo optimisti, da se bo rešitev našla," pravi.

Da se bo kaj premaknilo, upa tudi župan. Sestanek, ki naj bi se zgodil pred prazniki, je odpadel zaradi bolezni. "Nov termin bomo še uskladili," pravi župan. Poleg Dutb sta vabljeni še direktorja Doma upokojencev Nova Gorica **Bojan Stante** in šempetrske bolnišnice **Stanislav Rijavec**. Konkretnega predloga, kaj narediti, še ni, so pa ideje, pojasnjuje Turk: "Važno je tudi, da svoje stališče in dosedanje delo predstavi Dutb." Stante je že

povedal, da bi prevzeli objekt le, če bi bil bremen prost, končan in z urejenimi zelenicami. Pa še v tem primeru bi bilo nekaj ovir, saj v Vrtojbi zdaj ni mogoče vzpostaviti varovanih oddelkov, za kar je največ povpraševanja, Dung bi tudi težko zagotovil kader.

Miloš Nemec

član pripravljalnega odbora za ustanovitev CI

"Že 20 let se borimo, zdaj je dovolj. Včasih je tam tak smrad, kot da bi jedli bitumen, moteča sta tudi prah in hrup."

Ena od rešitev bi bila tudi selitev dela zdravstvenih dejavnosti iz bolnišnice v Vrtojbo. "Smo v kontaktu z županom in direktorjem doma upokojencev. Potrebovali bi približno eno nadstropje. Ena od variant je najem prostorov," pritrjuje Rijavec. O tem pa mora odločiti svet zavoda bolnišnice.

INTERVJU: Andrej Tumpej, direktor DEM, in Bogdan Barbič, direktor HESS

Kdo se boji hidroelektrarn na Muri in Savi?

BORUT HOČEVAR
borut.hocivar@finance.si

Družbi Dravske elektrarne Maribor (DEM) in Hidroelektrarne na Spodnji Savi (HESS) sta se v zadnjih tednih znašli na istem bregu.

DEM grozi odvzem koncesije za gradnjo elektrarn na Muri, ki jo je vlada podelila leta 2006. Naložba v prvo od predvidenih dveh elektrarn, Hrastje - Mota je ocenjena na sto milijonov evrov. Za HESS pa se je zapletlo z nedavno sodbo upravnega sodišča, ki je na podlagi tožbe Društva za preučevanje rib Slovenije zahtevalo nov postopek izdaje okoljevarstvenega soglasja za postavitev hidroelektrarne Mokrice. Naložba, ocenjena na 166 milijonov evrov, se lahko zato krepko zavleče.

Na skupni intervju smo zato povabili oba direktorja, Andreja Tumpeja, DEM, in Bogdana Barbiča, HESS. Na spletnih Financah je tudi videoposnetek pogovora.

▣ Zakaj je po vašem mnenju v Sloveniji tako močan interes, da se ustavi gradnja hidroelektrarn? Kdo bi lahko imel takšen interes?

Barbič: Interes za ustavitev gradnje hidroelektrarn izvira po mojem mnenju predvsem iz tujine, zainteresiranih pa je več. Hidroelektrarne so edini energetski objekt, ki ga Slovenija lahko zgradi z lastno industrijo in lastnim gradbeništvom. Tuje korporacije težko pridejo zraven. Lahko sicer sodelujejo na razpisih, vendar niso tako konkurenčne kot slovenska podjetja.

Drugi razlog: če Slovenija ne doseže določene deleža gradnje obnovljivih virov, bo morala kupovati tako imenovane zelene pravice v državah, kjer so cilje dosegli. V tujini zato niso zainteresirani, da v Sloveniji dosežemo te cilje. Tretji razlog pa je: če ni gradnje hidroelektrarn, pride v poštev gradnja elektrarn na fosilna goriva. In tudi nekatere aktiviste iz Slovenije, ki zelo promovirajo blokade na hidroelektrarnah, plačuje tuje fundacije.

Tumpej: V DEM želimo v prostor umestiti prvo hidroelektrarno na slovenskem delu Mure. Vsak objekt vpliva na okolje. Tudi vetrne in sončne elektrarne ter vsi drugi viri bodo imeli sčasoma zelo velik vpliv na okolje, tako tudi hidroelektrarne. Vendar pa lahko zgradimo hidroelektrarno z več multiplikativnimi pozitivnimi učinki

na okolje, čeprav se poudarjajo samo negativni učinki.

Hidroelektrarne lahko veliko vplivajo na poplavno varnost, v Pomurju bi z njimi rešili tudi namakanje kmetijskih površin. Prihaja čas, ko bo treba upravljati vodo. Slovenija je bogata z vodo, a večkrat z njo ravnamo mačehovsko. Ko smo v DEM dobili koncesijo, je nismo dobili samo za energetskega rabo, ampak tudi za ekološko sanacijo Mure. Vsaj polovica slovenskega dela Mure potrebuje pomoč človeka, da bi si opomogla.

V primeru hidroelektrarne na Muri opazimo vpliv tujine. V porečju Mure v Avstriji je zgrajeno 55 hidroelektrarn, v Sloveniji pa ena majhna. Največji nasprotniki naših hidroelektrarn so okoljevarstveniki iz sosednje države.

Pred dvema mesecema je družba Valicon opravila javnomnenjsko raziskavo, ki je pokazala, da 21 odstotkov ljudi v pomurski regiji podpira elektrarno, 14 odstotkov jih je proti, drugi pa so neopredeljeni. Številni v tem okolju nas sprašujejo, zakaj elektrarna še ni zgrajena. Nihče noče podrobno pogledati študij in načrtov, da bi zaznal vse, predvsem pa pozitivne, učinke.

▣ Upravno sodišče je pred nekaj dnevi odpravilo okoljevarstveno soglasje za HE Mokrice. Lahko komentirate odločbo?

Barbič: Družba HESS je v postopku pridobivanja OVS izdelala vse potrebne študije in analize. Angažirala je najboljše strokovnjake za izdelavo presoje vplivov na okolje. To smo predali ARSO. Sodba je po naši oceni posledica različnih pogledov na vodenje upravnega postopka dveh različnih državnih ustanov. Težave pa niso vsebinske.

▣ Kakšne bodo posledice ustavitve gradnje HE Mokrice? Kako dolg je lahko zastoj?

Barbič: Dolžino zastoja je težko napovedati, ker se stranski udeleženec sistematično loteva zavlačevanja tako, da ne prevzema pošte, pritožbe pa oddaja zadnji dan. V našem prvem primeru okoljevarstvenega soglasja so s takšnimi triki zadevo zavlekli za pet mesecev. Menimo, da bi lahko kljub takšnemu zavlačevanju do končnega rezultata prišli v letu dni.

▣ Boste nadaljevali po stari gradbeni za-

konodaji ali lahko nadaljujete po novi?

Barbič: Pregledali smo tudi novo gradbeno zakonodajo, vendar bi ta postopek vrnila za tri leta nazaj, zato bomo nadaljevali ta postopek. A, kot sem rekel, težave niso vsebinske, ampak postopkovne.

▣ Kako pa je s hidroelektrarnami na Muri? Ali v DEM nadaljujete postopek ali je vse zastalo?

Tumpej: Okoljsko poročilo z vsemi študijami variant je bilo oddano že dolgo nazaj, a smo šele pred dvema mesecema dobili dopis ministrstva za okolje, v katerem piše, da okoljsko poročilo po vsebini ustreza, a samo z omilitvenimi ukrepi elektrarna ni sprejemljiva. Že pri oddaji okoljskega poročila smo dodali mapo z izravnalnimi ukrepi, ki jasno kažejo, da bi elektrarna z njimi izboljšala razmere na tem območju. Zdaj smo nekako v slepi ulici.

Kako naprej? Nadaljevati prevlado javnega interesa? Ta izraz je zelo neposrečen, ker nočemo, da bi en interes na silo prevladal nad drugim. S tehničnimi in drugimi ukrepi je mogoče objekt napraviti tako, da bo imel številne multiplikativne učinke na ekosistem, turizem, gospodarstvo, namakanje, poplavno varnost in drugo. V Avstriji še zdaj gradijo objekte, kakršni bi bili tudi na slovenskem delu Mure več kot dobrodošli. Od njih bi imeli koristi ljudje in narava.

▣ Družba HESS je postavila že več hidroelektrarn. Je bilo pri kakšni toliko zapletov?

Barbič: Ne. Imeli smo zelo naporno usklajevanje z lokalnimi skupnostmi, lokalnimi društvi, tudi ekološkimi, usklajevali smo se z državnimi ustanovami in zavodi. To je zahtevalo svoj čas. Pri hidroelektrarni Brežice smo se usklajevali tudi z Republiko Hrvaško. Tudi to je zahtevalo čas, vendar niti približno ni bilo takih zapletov, kot so zdaj pri hidroelektrarni Mokrice. Res pa je, da v tistem času tuje fundacije niso vodile akcij za ustavitev hidroelektrarn in niso financirale slovenskih aktivistov pri teh dejavnostih.

▣ Pri takšnih akcijah pogosto govorijo, da je na eni strani interes energetike, na drugi pa interes okolja. Kakšen je vaš pogled? Sta to res dva različna interesa?

Tumpej: Električna energija bo v prihodnje opredelila državo. Država, ki ne bo držala

roke nad vsaj delom energije, bo postavljena v zelo neugoden položaj. Nasprotje med energetiko in okoljem je ustvarjeno umetno. Najdemo lahko skupne točke. Ogromen del Slovenije je v Naturi 2000. V njej so območja, ki so nekako že degradirana in si sama ne bodo mogla opomoči.

Pred sto leti je bila Mura široka tudi po kilometer in več. Na mestu, kjer naj bi stala elektrarna, je zdaj široka samo še 80 metrov. Rokavi so suhi, poplavni gozd se suši. Z ukrepi, ki smo jih pri gradnji elektrarne predvideli, bi oživili precej kilometrov stranskih rokavov, poplavni gozd pa bi spet lahko zaživel. Nasprotovanje je povzročeno umetno. Marsikdo ni seznanjen z vsemi dejstvi in misli, da lahko elektrarna škoduje okolju. Marsikdo pa zna izkoriščati pripravljenost vseh nas, da bi imeli lepo in zdravo okolje, in manipulira za svoje namene.

Barbič: Mislim, da je večja dilema v tem, ali želimo imeti v rekah ribe, kuhane ribe ali tropske ribe. Povečanje ogljikovega dioksida v ozračju zvišuje temperaturo na Zemlji. Če se ne bomo zelo hitro ustavili pri izkoriščanju fosilnih goriv, ne bo več vprašanj, ali bo narava taka ali drugačna, ker bo bolj spremenjena, kot jo spremenijo hidroelektrarne, ki izjemno zmanjšujejo ogljikov odtis.

Bi lahko olajšali gradnjo takšnih objektov s sistemskimi spremembami? Kakšne spremembe bi bilo treba vpeljati v zakonodajo, da bi bilo manj takšnih zapletov?

Barbič: Pred desetletjem ali več je lahko vsak posameznik ustavil gradnjo avtocestnega križa za nedoločen čas. Težave so bile, dokler ni bilo spremembe zakonodaje, ki je te stvari uredila in omogočila razumen pristop. Tudi tu je treba postaviti sistem, ki bo preprečil zlorabo demokratičnih možnosti ustavljanja takega procesa.

Tumpej: Država na tem področju potrebuje jasne cilje, ki bi bili medresorsko usklajeni in bi veljali dolgoročno. Zadnje čase se srečujemo z zelo neusklajenimi cilji, ki so cilji posameznega ministrstva ali ožjega dela ministrstva. Potem prihaja do neusklajenih akcij. Umeščanje hidroelektrarne v prostor traja do deset let, v tem času se zamenja več vlad in politikov, in če nenehno spreminjamo smer, ne bomo prišli nikamor, ampak se bomo samo vrteli v krogu.

Najpomembnejši je jasen cilj, kaj hočemo doseči. Morda ne bomo gradili hidroelektrarn in drugih objektov, a se moramo zavezati posledic, kako bomo živeli s tem. Ko govorimo samo »ne, ne«, državljanom ne nalivamo čistega vina, ne pove se jim, kaj to pomeni. Hidroelektrarne proizvajajo poceni električno energijo. Energija iz dravskih elektrarn je tudi 15-krat cenejša od energije, ki jo dobimo iz sončne elektrarne.

Zaznavamo vse večjo energetske revščine

no, številni se ogrevajo na biomaso sumljive kakovosti. Živim na podeželju in zjutraj me pričaka dim. Podobno je bilo pred desetletji, ko so kurili na premog. Vračamo se v preteklost. Če bomo tako nadaljevali, bomo dodatno uničili okolje, zdravje ljudi in drugo. Nenehno se poudarja samo ena zadeva, elektrarne škodijo, javnosti pa se ne predstavijo drugi učinki. Vsaj ne tehtno in enako kot nasprotovanje.

Ena izmed posledic je tudi, da Slovenija ne bo dosegla 25-odstotnega deleža obnovljivih virov v bruto končni rabi energije. Kako komentirate tako napoved v povezavi z ustavitvijo gradnje hidroelektrarn?

Tumpej: Doseči 25 odstotkov, kaj šele 32 odstotkov leta 2030, je fatamorgana. Že v trenutku, ko je nekdo sprejel take obveznosti, je vedel, da jih ne bomo uresničili. Vprašati bi morali o odgovornosti tistih, ki se tako odločajo. Po drugi strani pa smo energetiki v državnih podjetjih in poskušamo pomagati državi, da uresniči svoje cilje. Pri tem pa smo grobo preprečeni.

Pri sklicevanju na cilje pogosto slišimo, da ena elektrarna ne pomeni veliko, vsega približno odstotek slovenske proizvodnje električne energije.

Barbič: Evropa vzpostavlja mehanizme, s katerimi bodo prisilili vse države, da bodo resno vzele glavni cilj Evrope, razogljčenje. Eden takih mehanizmov so ogljikovi kuponi, pri obnovljivih virih pa bodo vzpostavljene zelene pravice kot nekakšne nagrade državam, ki so resno vzele svoje zaveze. Države, ki se zavez ne bodo držale, bodo kaznovane. Slovenija bo žal med kaznovanimi, kaznen pa bo odsevala tudi na položnicah.

Odstotki niso najprimernejši način prikazovanja. Gledati moramo deleže v obnovljivih virih, ki so precej večji. Ena elektrarna na spodnji Savi prihrani več kot sto tisoč ton ogljikovega dioksida. Pet hidroelektrarn na Savi je povečalo delež obnovljivih virov za 22 odstotkov. S hidroelektrarno Mokrice in eno od hidroelektrarn na srednji Savi bi Slovenija že dosegla ciljni delež obnovljivih virov. Časa je bilo dovolj, žal pa se ni naredilo nič. Naleteli smo na blokade.

V primeru spodnje Save imamo celo paradoksalen položaj, da je parlament leta 2000 sprejel poseben zakon za večnamenski projekt spodnje Save. Družbi HESS in Infra je parlament pooblastil, da zgradi ta te projekte. Mi smo del države in nasprotovanje pomeni nasprotovanje državi in slovenskemu parlamentu, zato smo včasih precej zbegani. Ko pa greš gledat, kdo je zadaj, kdo je aktivist in kakšni so interesi, na koncu naletiš na take ali drugačne finančne interese.

Aktivisti so pred kratkim napovedali ustavev vseh elektrarn, tudi na srednji Savi. Kaj bi pomenila uresničitev take napovedi?

Barbič: To se gotovo ne bo zgodilo. Večina slovenskih državljanov se zaveda, da je treba graditi hidroelektrarne. Tudi na srednji in spodnji Savi so bile narejene javnomnenjske raziskave. Na spodnji Savi gradnjo večnamenskih objektov podpira 90 odstotkov vprašanih, na srednji Savi pa je podpora okoli 70- ali 80-odstotna. Lokalno prebivalstvo si takih objektov želi, obstajajo pa politike, financirane od zunaj, ki blokirajo zadeve. Mislim, da se bo to prej ali slej končalo.

Ustavitev gradnje vseh elektrarn je napovedala predsednica Društva za preučevanje rib Slovenije Andreja Slameršek. Ste jezni nanjo?

Barbič: Učili so nas, da v poslu ni čustev. Tudi gospa Slamerškova nima čustev. Drži se tega načela, plačana je od najmanj ene tuje fundacije in upravičeno domnevam, da poteka posredno financiranje tudi od drugih interesnih multinacionalnih skupin za preprečitev izgradnje hidroelektrarn v Sloveniji. Če je za to plačana, je to posel in potem tu ni čustev. Tudi pri njej ni čustev, sicer ne bi bila tako ravnodušna do sto odpuščenih v Litostroju, do tisoč poplavljenec v Posavju in do tega, da bo v Sloveniji povzročena proizvodnja dodatnih 114 tisoč ton ogljikovega dioksida. To je pač posel, tako zanjo kot tudi za nas, zato nismo jezni ali žalostni, hidroelektrarna Mokrice pa bo prej ali slej zgrajena.

Kaj pričakujete v zvezi s hidroelektrarnami na Muri od ministrstev za infrastrukturo in okolje?

Tumpej: Ministrstvo za infrastrukturo bo moralo prepoznati dolgoročno energetske usodo Slovenije. Če družba ne obvladuje hrane, vode in energije, ne more delovati kot samostojna družba. Pri hidroelektrarnah se pokrivajo vse te tri zadeve: hrana z namakanjem, voda kot energent in energija kot produkt naštetega. Objektov, ki bi to nadomestili, nimamo. Želimo, da na ministrstvu za okolje spoštujejo lastne postopke in zakonodajo. Potem bi bilo ogromno narejenega.

Morda si česa včasih ne upajo narediti, ker so pod različnimi vplivi. Preveč je stihijskega vpliva. Po oddaji našega okoljskega poročila bi morali dobiti odziv v trikrat ali štirikrat krajšem času.

Že to kaže na nekonsistentnost nekaterih dejavnikov. Ministrstvo za okolje nam je podelilo koncesijo, zdaj pa naj bi bila odvzeta. Na tem ministrstvu se začne tudi postopek državnega prostorskega načrta.

Težko je govoriti, da nismo delali po pravilih. Če bi se pravil držali vsi, bi bilo več za-

dovoljnih, uspeh bi bil zagotovljen, objekti bi bili takšni, da bi bili v okolju zaželeni in prepoznani kot koristni za okolje in družbo.

▣ Kakšna je vaša ocena nove gradbene zakonodaje? Bo zdaj lažje graditi kot po starem?

Tumpej: V Sloveniji sprejemamo vse ostrejšo kaznovalno politiko, težave pa so pri nadzoru in upoštevanju zakonodaje. Sprejete zakonodaje še ne zagotavlja uspeha.

▣ Kako pa v HESS sodelujete z ministrom za okolje?

Barbič: Sodelujemo že več kot 15 let in smo si ustvarili dokaj dobro sliko o tem ministru. Tam so tri skupine ljudi. Večina je delavnih in strokovnih in z njimi je mogoče zelo dobro sodelovati. Manjša skupina ljudi na vsak predlog in na vsako prošnjo najprej odgovori: »Ne, to se ne da, to ni mogoče.« Potem traja nekaj časa, da se prepričajo ali pa ne. V tretji skupini so ljudje, ki so bolj negativni kot pozitivni, verjetno zato, ker ne želijo, da jim kdorkoli povzroča delo.

Obnašanje na ministrstvu je precej odvisno od ministra ali ministrice. Če je človek pozitiven, prevlada pozitivni del, če gre za bolj negativnega ministra oziroma ministrico, prevlada negativni del. To smo preizkusili, v mojem času se je izmenjalo sedem ali osem ministrov. Z zdajšnjim ministrom še nismo neposredno sodelovali. Upam, da bo med pozitivnimi.

▣ Kaj pa se dogaja na srednji Savi?

Barbič: Srednja Sava je vezana na Mokrice bolj, kot si mislimo. Brez Mokric ni srednje Save. Akumulacijski bazen hidroelektrarne Mokrice je izravnalni bazen za srednjo Savo. Srednjo Savo se ukvarjajo predvsem kolegi s HSE. Z njimi smo v stiku. Naš interes je, da se vklju-

čimo v gradnjo, in mislim, da bomo našli obliko sodelovanja. Za zdaj pa po mojih informacijah ni pozitivnih premikov na srednji Savi.

▣ Kakšno politiko potrebujemo, da bomo do leta 2030 in tudi pozneje izpolnili evropske in splošne cilje pri razogljičenju?

Tumpej: Sami si moramo postaviti realne cilje in stati za njimi. Ciljev, ki nam jih narekujejo od zunaj, ne dosegamo. Za zdajšnje udobno dostopanje do električne energije so zaslužni naši predniki, pred nami pa so veliki izzivi. Glavno je, da Slovenija prepozna energetsko neodvisnost kot enega temeljev prihodnje družbe.

Veliko govorimo o učinkoviti rabi energije, a pri tem se zelo poveča raba električne energije. Preprost primer: če vgradimo toplotno črpalko za ogrevanje hiše, zmanjšamo porabo energije za trikrat, a običajni porabniki pri tem povečajo porabo električne energije v gospodinjstvu za skoraj sto odstotkov. Tudi pri e-mobilnosti se bo poraba energije zmanjšala, povečala pa se bo poraba električne energije v gospodinjstvu.

Strošek električne energije je zdaj manjši strošek v gospodinjstvu, a bo postal glavni strošek. Tega se državljani premalo zavedamo in prelahko nasedamo tistim, ki govorijo, da je zunaj dovolj energije. Vendar pa je energije dovolj do trenutka, ko nekdo od zunaj vidi, da imaš lastne vire. Ko vidi, da lastnih virov nimaš več, postane cena povsem drugačna.

Barbič: Mešanica obnovljivih virov je vezana predvsem na naravne danosti. Hidroenergija je na voljo 8.760 ur na leto, torej 24 ur na dan vsak dan. Vetrna energija je v najboljšem primeru na voljo tri tisoč ur na le-

to, sončna pa okoli tisoč ur. Za eno hidroelektrarno potrebujemo skoraj devetkrat več sončnih elektrarn. Ko začnemo računati, pridemo do takšne površine, da je to neizvedljivo. Pri obnovljivih virih prevladuje hidroenergija in tako bo ostalo tudi v prihodnje.

Povečal se bo delež sončne energije, ki je zelo nepredvidljiva. Na HESS zato snujemo, da bi v delovanje hidroelektrarn vključili sončne elektrarne na brežinah in izkoristili akumulacijske bazene kot baterije za sončne elektrarne. Pri novih pristopih bo treba precej inovativnosti, če želimo biti konkurenčni. V nasprotnem bo elektrike preveč, ko bo sijalo sonce in bo treba za njeno porabo celo plačevati. Ko pa sredi zime ne bo sonca, bodo cene energije pošastne. Vendar pa Slovenija samo z obnovljivimi viri ne bo mogla izpolniti svojih potreb. Če bi odločal sam, bi zgradil še eno jedrsko elektrarno.

▣ Vajini podjetji imata podobne izzive, iščeta podobne rešitve. Kako bosta sodelovali?

Tumpej: Dobro smo sodelovali že od zdaj. DEM ima več kot 30-odstotni delež v HESS. Naše tehnično osebje sodeluje že od prve elektrarne na spodnji Savi pri gradnji, še posebej pa pri preizkušanju opreme in njenem spuščanju v pogon. Sodelovanje je odlično in ne vidimo ovir, da ne bi bilo tako tudi v prihodnje.

Barbič: Tehnične ekipe zelo dobro sodelujejo. Dravske elektrarne potrebujejo tudi kot tehnično podporo pri nekaterih fazah gradnje, ker so se izkazali kot zanesljiv partner, ki zelo dobro obvladuje tehnologijo.

ALEŠ BENO

■ Direktorja DEM Andrej Tumpej (levo) in HESS Bogdan Barbič ugotavljata, da je tujih interesentov za ustavitev gradnje hidroelektrarn na Muri in Savi več kot le eden.

ALEŠ BENO

Električna energija bo v prihodnje opredelila državo. Država, ki ne bo držala roke nad vsaj delom energije, bo postavljena v zelo neugoden položaj. Nasprotje med energetiko in okoljem je ustvarjeno umetno.

■ Andrej Tumpej, DEM

ALEŠ BENO

Na MOP so tri skupine ljudi. Večina je delavnih in strokovnih in z njimi je mogoče zelo dobro sodelovati. Manjša skupina ljudi na vsak predlog in na vsako prošnjo najprej odgovori: »Ne, to se ne da, to ni mogoče.« Potem traja nekaj časa, da se jih prepriča ali pa ne. V tretji skupini so ljudje, ki so bolj negativni kot pozitivni, verjetno zato, ker ne želijo, da jim kdorkoli povzroča delo.

■ Bogdan Barbič, HESS

DAVKI

FINANČNA KONFERENCA

CENE NEPREMIČNIN

BREXIT

PLAČE

FOKUS...

(intervju, video) Kdo se boji hidroelektrarn na Muri in Savi? 🔒

Čas branja: 11 min

0

09.05.2019 03:15

O vzrokih in posledicah zapletov pri gradnji hidroelektrarn smo govorili z direktorjema Dravskih elektrarn Maribor Andrejem Tumpejem in Hidroelektrarn na Spodnji Savi Bogdanom Barbičem. Prilagamo tudi videoposnetke intervjuja in nekaterih njegovih delov.

BORUT HOČVAR

Follow @okolje_energija

618 followers

Direktorja DEM Andrej Tumpej (levo) in HESS Bogdan Barbič ugotavljata, da je tujih interesentov za ustavitev gradnje hidroelektrarn na Muri in Savi več kot le eden.
Foto: Aleš Beno

Več iz teme:

[elektrika >](#)
[energetika >](#)
[naložbe podjetij >](#)
[Dravske Elektrarne... >](#)
[Hidroelektrarne na... >](#)
[Mura >](#)
[Hidroelektrarna Mokrice >](#)
[Andrej Tumpej >](#)
[Bogdan Barbič >](#)
[Valicon >](#)

Družbi **Dravske elektrarne Maribor** (DEM) in **Hidroelektrarne na Spodnji Savi** (HESS) sta se v zadnjih tednih znašli na istem bregu.

DEM grozi odvzem koncesije za gradnjo elektrarn na **Muri**, ki jo je vlada podelila leta 2006. Naložba v prvo od predvidenih dveh elektrarn, Hrastje - Mota je ocenjena na sto milijonov evrov. Za HESS pa se je zapletlo z nedavno sodbo upravnega sodišče, ki je na podlagi tožbe Društva za preučevanje rib Slovenije

zahtevalo nov postopek izdaje okoljevarstvenega soglasja za postavitev **hidroelektrarne Mokrice**. Naložba, ocenjena na 166 milijonov evrov, se lahko zato krepko zavleče.

Na skupni intervju smo zato povabili oba direktorja, **Andreja Tumpeja**, DEM, in **Bogdana Barbiča**, HESS.

Celoten pogovor z direktorjema DEM in HESS lahko pogledate tudi na videoposnetku.

Zakaj je po vašem mnenju v Sloveniji tako močan interes, da se ustavi gradnja hidroelektrarn? Kdo bi lahko imel takšen interes?

Barbič: Interes za ustavitev gradnje hidroelektrarn izvira po mojem mnenju predvsem iz tujine, zainteresiranih pa je več. Hidroelektrarne so edini energetski objekt, ki ga Slovenija lahko zgradi z lastno industrijo in lastnim **gradbeništvom**. Tuje korporacije težko pridejo zraven. Lahko sicer sodelujejo na razpisih, vendar niso tako konkurenčne kot slovenska podjetja.

Drugi razlog: če Slovenija ne doseže določenega deleža gradnje obnovljivih virov, bo morala kupovati tako imenovane zelene pravice v državah, kjer so cilje dosegli. V tujini zato niso zainteresirani, da v Sloveniji dosežemo te cilje. Tretji razlog pa je: če ni gradnje hidroelektrarn, pride v poštev gradnja elektrarn na fosilna goriva. In tudi nekatere aktiviste iz Slovenije, ki zelo promovirajo blokade na hidroelektrarnah, plačujejo tuje fundacije.

Tumpej: V DEM želimo v prostor umestiti prvo hidroelektrarno na slovenskem delu Mure. Vsak objekt vpliva na okolje. Tudi vetrne in sončne elektrarne ter vsi drugi viri bodo imeli sčasoma zelo velik vpliv na okolje, tako tudi hidroelektrarne. Vendar pa lahko zgradimo hidroelektrarno z več multiplikativnimi pozitivnimi učinki na okolje, čeprav se poudarjajo samo negativni učinki.

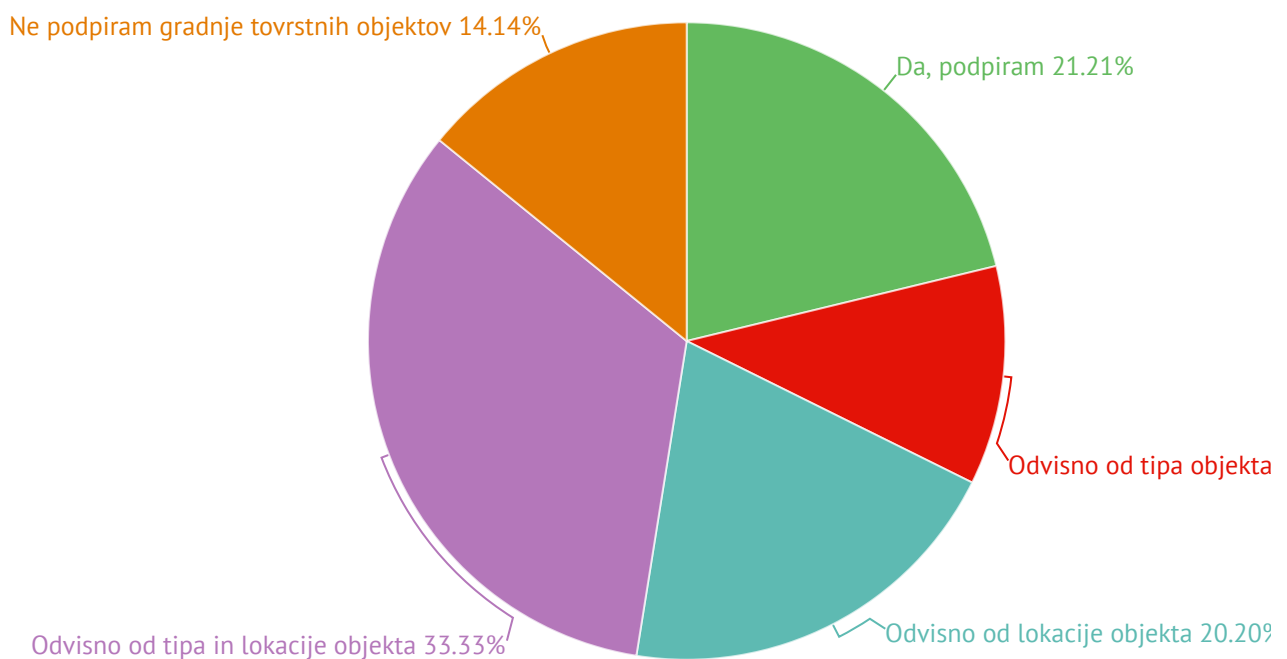
Hidroelektrarne lahko veliko vplivajo na poplavno varnost, v Pomurju bi z njimi rešili tudi namakanje kmetijskih površin. Prihaja čas, ko bo treba upravljati vodo. Slovenija je bogata z vodo, a večkrat z njo ravnamo mačehovsko. Ko smo v DEM dobili koncesijo, je nismo dobili samo za energetske rabo, ampak tudi za ekološko sanacijo Mure. Vsaj polovica slovenskega dela Mure potrebuje pomoč človeka, da bi si opomogla.

V primeru hidroelektrarne na Muri opažamo vpliv tujine. V porečju Mure v Avstriji je zgrajeno 55 hidroelektrarn, v Sloveniji pa ena majhna. Največji nasprotniki naših hidroelektrarn so okoljevarstveniki iz sosednje države.

Pred dvema mesecema pa je družba **Valicon** opravila javnomnenjsko raziskavo, ki je pokazala, da 21 odstotkov ljudi v Pomurski regiji podpira elektrarno, 14 odstotkov je proti, drugi pa so neopredeljeni. Številni v tem okolju nas sprašujejo, zakaj elektrarna še ni zgrajena. Nihče noče podrobno pogledati študij in načrtov, da bi zaznal vse, predvsem pa pozitivne, učinke.

Ali osebno podpirate gradnjo hidroelektrarn? (Pomurska regija)

Javnomnenjska raziskava; n = 174

vir: Valicon, januar 2019

Share

Upravno sodišče je pred nekaj dnevi odpravilo okoljevarstveno soglasje za HE Mokrice. Lahko komentirate odločbo?

Barbič: Družba HESS je v postopku pridobivanja **OVS** izdelala vse potrebne študije in analize. Angažirala je najboljše strokovnjake za izdelavo presoje vplivov na okolje. To smo predali **ARSO**. Sodba je po naši oceni posledica različnih

pogledov na vodenje upravnega postopka dveh različnih državnih ustanov. Težave pa niso vsebinske.

Kakšne bodo posledice ustavitve gradnje HE Mokrice? Kako dolg je lahko zastoj?

Barbič: Dolžino zastoja je težko napovedati, ker se stranski udeleženec sistematično loteva zavlačevanja tako, da ne prevzema pošte, pritožbe pa oddaja zadnji dan. V našem prvem primeru okoljevarstvenega soglasja so s takšnimi triki zadevo zavlekli za pet mesecev. Menimo, da bi lahko kljub takšnemu zavlačevanju do končnega rezultata prišli v letu dni.

Boste nadaljevali po stari **gradbeni zakonodaji** ali lahko nadaljujete po novi?

Barbič: Pregledali smo tudi novo **gradbeno zakonodajo**, vendar bi ta postopek vrnila za tri leta nazaj, zato bomo nadaljevali s tem postopkom. A, kot sem rekel, težave niso vsebinske, ampak postopkovne.

(oe.finance.si) Andrej Tumpej in Bogdan Barbič

Odgovora na vprašanje, kdo ima interes, da se gradnja hidroelektrarn ustavi.

Kako pa je s hidroelektrarnami na Muri? Ali v DEM nadaljujete postopek ali je vse zastalo?

Tumpej: Okoljsko poročilo z vsemi študijami variant je bilo oddano že dolgo nazaj, a smo šele pred dvema mesecema dobili dopis ministrstva za okolje, v katerem piše, da okoljsko poročilo po vsebini ustreza, a samo z omilitvenimi ukrepi elektrarna ni sprejemljiva. Že pri oddaji okoljskega poročila smo dodali mapo z izravnalnimi ukrepi, ki jasno kažejo, da bi elektrarna z njimi izboljšala razmere na tem območju. Zdaj smo nekako v slepi ulici.

Kako naprej? Nadaljevati prevlado javnega interesa? Ta izraz je zelo neposrečen, ker nočemo, da bi en interes na silo prevladal nad drugim. S tehničnimi in drugimi ukrepi je mogoče objekt napraviti tako, da bo imel številne multiplikativne učinke na ekosistem, turizem, gospodarstvo, namakanje, poplavno varnost in drugo. V Avstriji še zdaj gradijo objekte, kakršni bi bili tudi na slovenskem delu Mure več kot dobrodošli. Od njih bi imeli koristi ljudje in narava.

Družba HESS je postavila že več hidroelektrarn. Je bilo pri kakšni toliko zapletov?

Barbič: Ne. Imeli smo zelo naporno usklajevanje z lokalnimi skupnostmi, lokalnimi društvi, tudi ekološkimi, usklajevali smo se z državnimi ustanovami in zavodi. To je zahtevalo svoj čas. Pri **hidroelektrarni Brežice** smo se usklajevali tudi z Republiko Hrvaško. Tudi to je zahtevalo čas, vendar niti približno ni bilo takih zapletov, kot so zdaj pri hidroelektrarni Mokrice. Res pa je, da v tistem času tuje fundacije niso vodile akcij za ustavitev hidroelektrarn in niso financirale slovenskih aktivistov pri teh dejavnostih.

Foto: Tomi Naglič/Arhiv HESS

Hidroelektrarna Brežice je za zdaj zadnja v spodnjėsavski verigi. Dokler ne bo zgrajena HE Mokrice

Pri takšnih akcijah pogosto govorijo, da je na eni strani interes energetike, na drugi pa interes okolja. Kakšen je vaju pogled? Sta to res dva različna interesa?

Tumpej: Električna energija bo v prihodnje opredelila državo. Država, ki ne bo držala roke nad vsaj delom energije, bo postavljena v zelo neugoden položaj. Nasprotje med energetiko in okoljem je ustvarjeno umetno. Najdemo lahko skupne točke. Ogromen del Slovenije je v Naturi 2000. V njej so območja, ki so nekako že degradirana in si sama ne bodo mogla opomoči.

Pred sto leti je bila Mura široka tudi po kilometer in več. Na mestu, kjer naj bi stala elektrarna, je zdaj široka samo še 80 metrov. Rokavi so suhi, poplavni gozd se suši. Z ukrepi, ki smo jih pri gradnji elektrarne predvideli, bi oživili precej kilometrov stranskih rokavov, poplavni gozd pa bi spet lahko zaživel.

Nasprotovanje je povzročeno umetno. Marsikdo ni seznanjen z vsemi dejstvi in misli, da lahko elektrarna škodi okolju. Marsikdo pa zna izkoriščati pripravljenost vseh nas, da bi imeli lepo in zdravo okolje, in manipulira za svoje namene.

Foto: ZTK Beltinci/Zlatko Gnezda/STO

Barbič: Mislim, da je večja dilema v tem, ali želimo imeti v rekah ribe, kuhane ribe ali tropske ribe. Povečanje ogljikovega dioksida v ozračju zvišuje temperaturo na Zemlji. Če se ne bomo zelo hitro ustavili pri izkoriščanju fosilnih goriv, ne bo več vprašanj, ali bo narava taka ali drugačna, ker bo bolj spremenjena, kot jo spremenijo hidroelektrarne, ki izjemno zmanjšujejo ogljikov odtis.

Bi lahko olajšali gradnjo takšnih objektov s sistemskimi spremembami? Kakšne spremembe bi bilo treba vpeljati v zakonodajo, da bi bilo manj takšnih zapletov?

Barbič: Pred desetletjem ali več je lahko vsak posameznik ustavil gradnjo avtocestnega križa za nedoločen čas. Težave so bile, dokler ni bilo spremembe zakonodaje, ki je te stvari uredila in omogočila razumen pristop. Tudi tu je treba postaviti sistem, ki bo preprečil zlorabo demokratičnih možnosti ustavljanja takega procesa.

(oe.finance.si) O interesu energetike in okolja

Tumpej: Država na tem področju potrebuje jasne cilje, ki bi bili medresorsko usklajeni in bi veljali dolgoročno. Zadnje čase se srečujemo z zelo neuskklajenimi cilji, ki so cilji posameznega ministrstva ali ožjega dela ministrstva. Potem prihaja do neuskklajenih akcij. Umeščanje hidroelektrarne v prostor traja do deset let, v tem času se zamenja več vlad in politikov in če nenehno spreminjamo smer, ne bomo prišli nikamor, ampak se bomo samo vrteli v krogu.

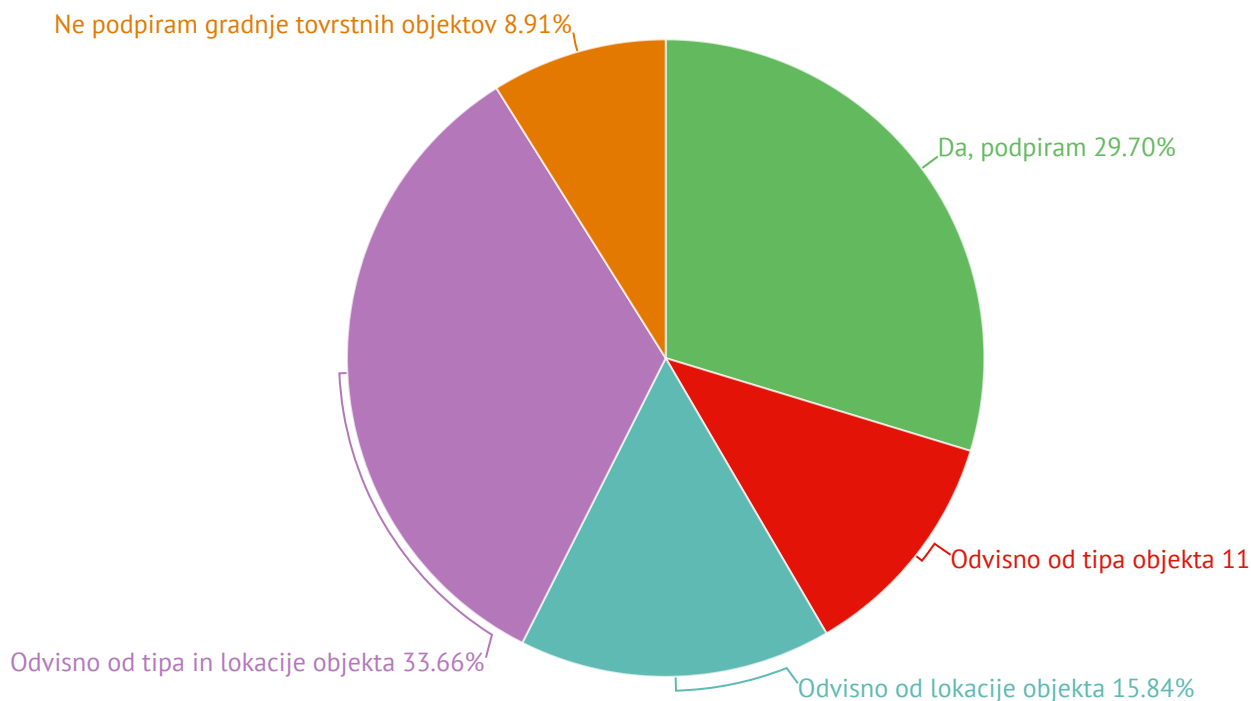
Najpomembnejši je jasen cilj, kaj hočemo doseči. Morda ne bomo gradili hidroelektrarn in drugih objektov, a se moramo zavedati posledic, kako bomo živeli s tem. Ko govorimo samo »ne, ne«, se državljanom ne naliže čistega vina, ne pove se jim, kaj to pomeni. Hidroelektrarne proizvajajo poceni električno energijo. Energija iz dravskih elektrarn je tudi 15-krat cenejša od energije, ki jo dobimo iz sončne elektrarne.

Zaznavamo vse večjo energetska revščino, številni se ogrevajo na biomaso sumljive kakovosti. Živim na podeželju in zjutraj me pričaka dim. Podobno je bilo pred desetletji, ko so kurili na premog. Vračamo se v preteklost. Če bomo tako nadaljevali, bomo dodatno uničili okolje, zdravje ljudi in drugo. Nenehno se

poudarja samo ena zadeva, elektrarne škodijo, javnosti pa se ne predstavijo drugi učinki. Vsaj ne tehtno in enako kot nasprotovanje.

Ali osebno podpirate gradnjo hidroelektrarn?

Javnomnenjska raziskava; n = 3016, celotna Slovenija

vir: Valicon, januar 2019

Share

Ena izmed posledic je tudi, da Slovenija ne bo dosegla 25-odсотnega deleža obnovljivih virov v bruto končni rabi energije. Kako komentirate tako napoved v povezavi z ustavitvijo gradnje hidroelektrarn?

Tumpej: Doseči 25 odstotkov, kaj šele 32 odstotkov, leta 2030 je fatamorgana. Že v trenutku, ko je nekdo sprejel take obveznosti, je vedel, da jih ne bomo uresničili. Vprašati bi morali o odgovornosti tistih, ki se tako odločajo. Po drugi strani pa smo energetiki v državnih podjetjih in poskušamo pomagati državi, da uresniči svoje cilje. Pri tem pa smo grobo preprečeni.

Pri sklicevanju na cilje pogosto slišimo, da ena elektrarna ne pomeni veliko, vsega približno odstotek slovenske proizvodnje električne energije.

Barbič: Evropa vzpostavlja mehanizme, s katerimi bodo prisilili vse države, da bodo resno vzele glavni cilj Evrope, razogljičenje. Eden takih mehanizmov so ogljikovi kuponi, pri obnovljivih virih pa bodo vzpostavljene zelene pravice kot nekakšne nagrade državam, ki so resno vzele svoje zaveze. Države, ki se zavez ne bodo držale, bodo kaznovane. Slovenija bo žal med kaznovanimi, kazni pa bo odsevala tudi na položnicah.

Odstotki niso najprimernejši način prikazovanja. Gledati moramo deleže v obnovljivih virih, ki so precej večji. Ena elektrarna na spodnji **Savi** prihrani več kot sto tisoč ton ogljikovega dioksida. Pet hidroelektrarn na Savi je povečalo delež obnovljivih virov za 22 odstotkov. S hidroelektrarno Mokrice in eno od hidroelektrarn na srednji Savi bi Slovenija že dosegla ciljni delež obnovljivih virov. Časa je bilo dovolj, žal pa se ni naredilo nič. Naleteli smo na blokade.

V primeru spodnje Save imamo celo paradoksalen položaj, da je parlament leta 2000 sprejel poseben zakon za večnamenski projekt spodnje Save. Družbi HESS in **Infra** je parlament pooblastil, da zgradita te projekte. Mi smo del države in nasprotovanje pomeni nasprotovanje državi in slovenskemu parlamentu, zato smo včasih precej zbegani. Ko pa greš gledat, kdo je zadaj, kdo je aktivist in kakšni so interesi, na koncu naletiš na take ali drugačne finančne interese.

Foto: Aleš Beno
Bogdan Barbič

Aktivisti so pred kratkim napovedali ustavitev vseh elektrarn, tudi na srednji Savi. Kaj bi pomenila uresničitev take napovedi?

Barbič: To se gotovo ne bo zgodilo. Večina slovenskih državljanov se zaveda, da je treba graditi hidroelektrarne. Tudi na srednji in spodnji Savi so bile narejene javnomnenjske raziskave. Na spodnji Savi gradnjo večnamenskih objektov podpira 90 odstotkov vprašanih, na srednji Savi pa je podpora okoli 70- ali 80-odstotna. Lokalno prebivalstvo si takih objektov želi, obstajajo pa politike, financirane od zunaj, ki blokirajo zadeve. Mislim, da se bo to prej ali slej končalo.

Ustavitev gradnje vseh elektrarn je napovedala predsednica Društva za preučevanje rib Slovenije Andreja Slameršek. Ste jezni nanjo?

Barbič: Učili so nas, da v poslu ni čustev. Tudi gospa Slamerškova nima čustev. Drži se tega načela, plačana je od najmanj ene tuje fundacije in upravičeno

domnevam, da poteka posredno financiranje tudi od drugih interesnih multinacionalnih skupin za preprečitev izgradnje hidroelektrarn v Sloveniji. Če je za to plačana, je to posel in potem tu ni čustev. Tudi pri njej ni čustev, sicer ne bi bila tako ravnodušna do sto odpuščenih v **Litostroju**, do tisoč poplavljenec v Posavju in do tega, da bo v Sloveniji povzročena proizvodnja dodatnih 114 tisoč ton ogljikovega dioksida. To je pač posel, tako zanjo kot tudi za nas, zato nismo jezni ali žalostni, hidroelektrarna Mokrice pa bo prej ali slej zgrajena.

Foto: Borut Hočevnar

Tiskovna konferenca, na kateri so aktivisti napovedali ustavitev gradnje vseh hidroelektrarn.

Kaj pričakujete v zvezi s hidroelektrarnami na Muri od ministrstev za infrastrukturo in okolje?

Tumpej: Ministrstvo za infrastrukturo bo moralo prepoznati dolgoročno energetske usode Slovenije. Če družba ne obvladuje hrane, vode in energije, ne more delovati kot samostojna družba. Pri hidroelektrarnah se pokrivajo vse te tri zadeve: hrana z namakanjem, voda kot energent in energija kot produkt naštetega. Objektov, ki bi to nadomestili, nimamo. Želimo, da na ministrstvu za okolje spoštujejo lastne postopke in zakonodajo. Potem bi bilo ogromno narejenega.

Morda si česa včasih ne upajo narediti, ker so pod različnimi vplivi. Preveč je stihijskega vpliva. Po oddaji našega okoljskega poročila bi morali dobiti odziv v trikrat ali štirikrat krajšem času. Že to kaže na nekonsistentnost nekaterih dejavnikov. Ministrstvo za okolje nam je podelilo koncesijo, zdaj pa naj bi bila odvzeta. Na tem ministrstvu se začne tudi postopek državnega prostorskega načrta.

Težko je govoriti, da nismo delali po pravilih. Če bi se pravil držali vsi, bi bilo več zadovoljnih, uspeh bi bil zagotovljen, objekti bi bili takšni, da bi bili v okolju zaželeni in prepoznani kot koristni za okolje in družbo.

Foto: Aleš Beno

Andrej Tumpej

Kakšna je vaša ocena nove **gradbene zakonodaje? Bo zdaj lažje graditi kot po starem?**

Tumpej: V Sloveniji sprejemamo vse ostrejšo kaznovalno politiko, težave pa so pri nadzoru in upoštevanju zakonodaje. Sprejetje zakonodaje še ne zagotavlja uspeha.

Kako pa v HESS sodelujete z ministrstvom za okolje?

Barbič: Sodelujemo že več kot 15 let in smo si ustvarili dokaj dobro sliko o tem ministrstvu. Tam so tri skupine ljudi. Večina je delavnih in strokovnih in z njimi je mogoče zelo dobro sodelovati. Manjša skupina ljudi na vsak predlog in na vsako prošnjo najprej odgovori: »Ne, to se ne da, to ni mogoče.« Potem traja nekaj časa, da se jih prepriča ali pa ne. V tretji skupini so ljudje, ki so bolj negativni kot pozitivni, verjetno zato, ker ne želijo, da jim kdorkoli povzroča delo.

Obnašanje na ministrstvu je precej odvisno od ministra ali ministrice. Če je človek pozitiven, prevlada pozitivni del, če gre za bolj negativnega ministra oziroma ministrico, prevlada negativni del. To smo preizkusili, v mojem času se je izmenjalo sedem ali osem ministrov. Z zdajšnjim ministrom še nismo neposredno sodelovali. Upam, da bo med pozitivnimi.

Foto: Jernej Lasič

Minister za okolje in prostor Simon Zajc

Kaj pa se dogaja na srednji Savi?

Barbič: Srednja Sava je vezana na Mokrice bolj, kot si mislimo. Brez Mokric ni srednje Save. Akumulacijski bazen hidroelektrarne Mokrice je izravnalni bazen za srednjo Savo. S srednjo Savo se ukvarjajo predvsem kolegi s **HSE**. Z njimi smo v stiku. Naš interes je, da se vključimo v gradnjo, in mislim, da bomo našli obliko sodelovanja. Za zdaj pa po mojih informacijah ni pozitivnih premikov na srednji Savi.

Kakšno politiko potrebujemo, da bomo do leta 2030 in tudi pozneje izpolnili evropske in splošne cilje pri razogljičenju?

Tumpej: Sami si moramo postaviti realne cilje in stati za njimi. Ciljev, ki nam jih narekujejo od zunaj, ne dosegamo. Za zdajšnje udobno dostopanje do električne energije so zaslužni naši predniki, pred nami pa so veliki izzivi. Glavno je, da Slovenija prepozna energetska neodvisnost kot enega temeljev prihodnje družbe.

Veliko govorimo o učinkoviti rabi energije, a pri tem se zelo poveča raba električne energije. Preprost primer: če vgradimo toplotno črpalko za ogrevanje hiše, zmanjšamo porabo energije za trikrat, a običajni porabniki pri tem povečajo porabo električne energije v gospodinjstvu za skoraj sto odstotkov. Tudi pri e-mobilnosti se bo poraba energije zmanjšala, povečala pa se bo poraba električne energije v gospodinjstvu.

Strošek električne energije je zdaj manjši strošek v gospodinjstvu, a bo postal glavni strošek. Tega se državljani premalo zavedamo in prelahko nasedamo tistim, ki govorijo, da je zunaj dovolj energije. Vendar pa je energije dovolj do trenutka, ko nekdo od zunaj vidi, da imaš lastne vire. Ko vidi, da lastnih virov nimaš več, postane cena povsem drugačna.

Foto: Arhiv partnerjev RDO

Dravske elektrarne: Hidroelektrarna Formin

Barbič: Mešanica obnovljivih virov je vezana predvsem na naravne danosti. Hidroenergija je na voljo 8.760 ur na leto, torej 24 ur na dan vsak dan. Vetrna energija je v najboljšem primeru na voljo tri tisoč ur na leto, sončna pa okoli tisoč ur. Za eno hidroelektrarno potrebujemo skoraj devetkrat več sončnih elektrarn. Ko začnemo računati, pridemo do takšne površine, da je to neizvedljivo. Pri obnovljivih virih prevladuje hidroenergija in tako bo ostalo tudi v prihodnje.

Povečal se bo delež sončne energije, ki je zelo nepredvidljiva. Na HESS zato snujemo, da bi v delovanje hidroelektrarn vključili sončne elektrarne na brežinah in izkoristili akumulacijske bazene kot baterije za sončne elektrarne. Pri novih pristopih bo treba precej inovativnosti, če želimo biti konkurenčni. V nasprotnem bo elektrike preveč, ko bo sijalo sonce in bo treba za njeno porabo celo plačevati. Ko pa sredi zime ne bo sonca, bodo cene energije pošastne. Vendar pa Slovenija

samo z obnovljivimi viri ne bo mogla izpolniti svojih potreb. Če bi odločal sam, bi zgradil še eno jedrsko elektrarno.

Foto: Aleš Beno

Hidroelektrarna Krško

Vajini podjetji imata podobne izzive, iščeta podobne rešitve. Kako bosta sodelovali?

Tumpej: Dobro smo sodelovali že do zdaj. DEM ima več kot 30-odstotni delež v HESS. Naše tehnično osebje sodeluje že od prve elektrarne na spodnji Savi pri gradnji, še posebej pa pri preizkušanju opreme in njenem spuščanju v pogon. Sodelovanje je odlično in ne vidimo ovir, da ne bi bilo tako tudi v prihodnje.

Barbič: Tehnične ekipe zelo dobro sodelujejo. Dravske elektrarne potrebujemo tudi kot tehnično podporo pri nekaterih fazah gradnje, ker so se izkazali kot zanesljiv partner, ki zelo dobro obvladuje tehnologijo.

GRADITEV POVEZOVALNEGA VODA

Brez kredita ne bo šlo

Letos gradnja povezovalnega kanalizacijskega voda med Dolnjo Staro vasjo in poslovno cono v Dobruški vasi

ŠKOCJAN – Na občini se že dolgo časa zavedajo, da morajo primarni kanalizacijski vod t. i. hrbtenice kanalizacijskega sistema občine, ki gre od Zloganj prek Škocjana, Zavinka, Grmoveelj in Dolnje Stare vasi, kjer so sekundarni vodi že zgrajeni, čim prej priključiti na čistilno napravo v Dobruški vasi.

To so s pomočjo nepovratnih evropskih sredstev zgradili v Gospodarsko tehnološkem centru Škocjan ob avtocestnem priključku, a brez ustrezne količine odpadnih voda ne more obratovati, ravno tako ostaja neizrabljena tudi preostala infrastruktura oz. omrežje, ki le propada.

»Dolgo smo oklevali in računali na nepovratna sredstva, a v tej finančni perspektivi 2014–2020 jih ni bilo na voljo, vidimo, da jih tudi vnaprej ne bo, zato moramo ukrepati sami,« pravi župan **Jože Kapler**. Svetniki so tako na zadnji seji potrdili investicijski program in novelacijo dokumenta za preostali manjkajoči del povezovalnega kanalizacijskega voda od Dolnje Stare vasi do centralne čistilne naprave, za kar bo občina tudi

najela 300 tisoč evrov namenskega kredita za deset let.

Kot je povedala **Blanka Matko**, višja svetovalka za projektno delo na občini, na občino že prihajajo ponudbe bank, za zadolžitev bo treba pridobiti tudi soglasje finančnega ministrstva. Naložba – gre za gradnjo dobrih dveh kilometrov gravitacijskih kanalov, dveh tlačnih vodov, dveh črpališč komunalnih odpadnih voda in dveh elektrovodov – je ocenjena na približno 680 tisoč evrov, izvedli naj bi jo od maja do decembra letos. Na kanalizacijski sistem bo priključenih približno 226 priključkov, tako gospodinjstev iz vasi Škocjan, Zloganje, Hrastulje, Zavinek in Dolnja Stara vas kot podjetij iz poslovne cone GTC. Po besedah Matkove bodo kredit delno pokrili s prihodki od komunalnega prispevka.

Občina Škocjan želi z investicijo ne le izboljšati komunalno opremljenost občine, ampak tudi zmanjšati emisije komunalnih odpadnih voda v podtalje in vodotok Radulje ter posledično v reko Krko.

L. Markelj

Upravna enota Vrhnika v letu 2018

Upravna enota Vrhnika opravlja naloge, ki jih je država zaradi številnih potreb po urejanju javnih zadev in življenjskih situacij prenesla v lokalno okolje, da bi tako ljudem približala in olajšala uresničevanje njihovih pravic, dolžnosti in zakonitih interesov.

V tem pogledu je vsaka upravna enota organizacijska izpostava države, ki na prvi stopnji vodi upravni postopek o zadevah, ki so sicer v pristojnosti različnih ministrstev, in opravlja druge upravne naloge, določene z zakoni in podzakonskimi predpisi. V Sloveniji je 58 upravnih enot. Upravna enota Vrhnika pokriva območje treh občin: Vrhnike, Borovnice in Loga -Dragomerja.

Statistični podatki glede na stalno prebivališče:

Leto	2016	2017	2018
Prebivalci	24.808	24.897	25.013
Rojstva	257	254	247
Smrti	191	188	217

Statistični podatki kažejo, da smo v letu 2018 skupno rešili več kot 34.253 postopkov, od tega 10.385 upravnih zadev in 23.868 drugih upravnih nalog. Pri tem nam je v veliko zadovoljstvo, da se je ob tako velikem številu postopkov zmanjšalo število pritožb na naše delo.

Prejeli smo zgolj tri pritožbe, kar nas dodatno utrjuje v prepričanju, da smo z našimi prizadevanji za kakovost dela in medosebnih odnosov, tako znotraj kolektiva kot v odnosu do strank, na pravi poti. Vse tri pritožbe smo prejeli na področju gradenj.

Sicer je leto 2018 zaznamovala nova **gradbena zakonodaja**, ki je odločilno vplivala na izredno povečanje števila vlog že pred uveljavitvijo, t. j. 1. 6. 2018. Zato so se neizogibno podaljšali roki reševanja upravnih

zadev iz tega naslova.

Kar zadeva udeležence v postopkih po prostorski in **gradbeni zakonodaji**, so investitorji s finančnim in drugim tveganjem, ki spremljajo investiranje na tem področju, gotovo med najbolj izpostavljenimi udeleženci. Zato je tudi z gledišča upravnega postopka pomembno, da že pri samem načrtovanju tehtno izbirajo dobre, strokovno usposobljene projektante.

Kajti če projektant pripravi vsebinsko ustrezno, čim popolnejšo projektno dokumentacijo, potem tega ni treba znova dopolnjevati ter tako po nepotrebnem obremenjevati postopka z vedno novimi dopolnitvami, posledično spreminjati oziroma podaljševati procesne roke ipd. Namesto tega nekateri investitorji očitno raje tvegajo, misleč, da lahko slabo načrtovanje kompenzirajo v upravnem postopku. Od upravnega organa povsem ne utemeljeno pričakujejo, da jim lahko v upravnem postopku nadoknadi časovne zamude in strokovne napake, storjene pred vložitvijo zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja, npr. pri usklajevanju prostorsko izvedbenih podlag občin, izdelavi projektne dokumentacije, pridobivanju mnenj pristojnih mnenjedajalcev in podobno.

Čeprav si prizadevamo, da v okviru mogočega pomagamo, nekaterih napak, ki jih povzročijo drugi, sami žal ne moremo in ne smemo odpravljati, saj nimamo takih pristojnosti.

Zato velja še enkrat poudari-

ti, naj vlagatelj zahteva od tistih, ki so zato pristojni, da mu pripravijo kakovostno dokumentacijo, saj je to pogoj, da lahko gradbeno dovoljenje pridobi čim hitreje.

Novi oziroma zdaj že veljavni **gradbeni zakon** ponuja več možnosti tudi za legalizacijo nelegalnih, neskladnih objektov ali t.i. črnih gradenj.

Zato v letu 2019 pričakujemo še več vlog za legalizacijo obstoječih gradenj. Vlagateljem pa iz istih razlogov preglednega in hitrejšega postopka, brez nepotrebnega odlašanja z naknadnimi dopolnitvami tudi v takih primerih svetujemo, naj si pred oddajo vloge zagotovijo ustrezno gradivo in strokovno podporo. Pregleden in hiter postopek je namreč v obojestranskem interesu: tako vlagatelja, ki upravičeno zasleduje svoj zakoniti interes, kot upravne enote, ki deluje v javnem interesu.

Upravno notranje zadeve in infrastruktura: državljanstvo, društva, orožje, eksplozivi, javne prireditve, tujci, osebno ime, osebne listine, matične zadeve, promet itn. sodijo med najboljše in raznovrstne postopke. Njihovo število je v minulem letu preseglo 9.500 upravnih zadev in 19.300 upravnih nalog. Na področju tujcev se je število rešenih zadev v primerjavi z letom 2017 povečalo iz 649 na 835. Povečalo se je število izdanih dovoljenj za začasno prebivanje; izdali smo jih 692, od tega 463 enotnih dovoljenj za prebivanje in delo. Na področju postopkov ugotavljanja prebivališča je bilo v letu 2018 nekoliko manj postopkov kot leto prej, tudi zaradi predobvestila o obveznosti prijave prebivališča, s katerim upravna enota pred začetkom postopka ugotavljanja prebivališča posameznika obvesti na

posledice, če ne izpolni prijave obveznosti.

Na področju voznikov smo v letu 2018 izdali 1.106 voznških dovoljenj, nekoliko več kot leta 2017, 864je bilo podaljšanj voznških dovoljenj.

Na področju vojne zakonodaje ni bilo novosti in jih tudi v letu 2019 ne pričakujemo. V letu 2018 smo največ odločali o veteranskih dodatkih in zdravstvenem varstvu vojnih veteranov.

Ob tej priložnosti želimo vse vojne veterane opozoriti, da bi se izognili primerom, ko prejemki ne bi bili izplačani, premije za zdravstveno varstvo ne bi bile plačane ali ko bi morali zaradi preveč prejetega veteranskega dodatka prejemke iz tega naslova pozneje vračati, da pravočasno sporočijo na upravno enoto vse spremembe, ki bi lahko vplivale na izplačila, npr. menjavo zavarovalnice za zdravstveno varstvo, spremembo transakcijskega računa, spremembo v dohodkih zase in za družinske člane.

Pri izenačevanju možnosti

invalidov je država od leta 2014 sprejela več različnih ukrepov, ki osebam s posebnimi potrebami omogočajo večjo kakovost življenja in samostojnost. Tako se preprečuje in odpravlja diskriminacija invalidov. Na voljo imajo več pravic, ki jih lahko uveljavljajo na upravni enoti, kot so uveljavljanje tehničnega pripomočka, prilagoditev vozila, pridobitev psa pomočnika in pridobitev kartice ugodnosti EU za invalide.

Pomemben del naših nalog, poleg številnih postopkov z različnimi upravnimi akti, odločbami in sklepi, so še druge upravne naloge, ki smo jih izvedli več kot 23.868 (npr. različna potrdila iz uradnih evidenc).

Glede tega velja posebej poudariti delo na področju prometa s kmetijskimi zemljišči in gozdovi ter kmetijami, kamor spada urejanje grafičnih enot rabe kmetijskih gospodarstev oziroma t.i. GERK-ov, ki smo jih v letu 2018 zarisali natančno 394.

Za konec naj še opozorimo,

da v letu 2019 pričakujemo zamenjavo večjega števila osebnih dokumentov, katerih imetniki imajo stalno prebivališče na območju UE Vrhnika. Glede na to, da pri izdaji osebnih dokumentov ne velja krajevna pristojnost, se na naši upravni enoti zglasijo tudi stranke iz drugih upravnih enot, predvsem ljubljanske, kjer so dolge čakalne vrste.

Hkrati želimo seznaniti vse voznike, ki imajo še vedno v veljavi »staro tridelno« voznško dovoljenje v obliki roza obrazca, da je to voznško dovoljenje potrebno, ne glede na potek veljavnosti, zamenjati za voznško dovoljenje v obliki kartice najkasneje do 19. 1. 2023.

Svetujemo vam, da si s pravočasno zamenjajo osebnih dokumentov prihranite nepotrebno odlašanje in nevšečnosti.

Mag. Gabrijela Mlinar,
načelnica
Upravna enota Vrhnika

V nadaljevanju navajamo številčni prikaz nekaterih postopkov v zadnjih treh letih:

Zap. št.	Vsebina	2016	2017	2018
1.	Skupno število vseh rešenih postopkov	28.666	30.787	34.253
2.	Število izdanih potnih listin	859	1.090	1.219
3.	Število izdanih osebnih izkaznic	2.958	3.642	3.341
4.	Število izdanih gradbenih dovoljenj	151	166	141
5.	Število izdanih in podaljšanih voznških dovoljenj	1.818	1.915	1.970
6.	Število registracij vozil in izdanih prometnih dovoljenj	597	564	575
7.	Število sklenjenih zakonskih zvez	77	65	64

Leto	Občina VRHNIKA			Občina BOROVNICA			Občina LOG - DRAGOMER		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Prebivalci	16.700	16.790	16.877	4.445	4.457	4.488	3.663	3.650	3.648
Rojstva	165	161	160	56	57	54	36	36	33
Smrti	130	119	140	25	36	38	36	33	39

Vir podatkov je Ministrstvo za notranje zadeve.

Kratek intervju: Boštjan Šimenc, direktor Kemisa

»Celoten kompleks je pokrit z avtomatskim gasilnim sistemom na peno«

Sanacija Kemisa je končana. Naš požarnovarnostni sistem je takšen, je dejal Boštjan Šimenc, direktor podjetja, da se zgodba v takšnem obsegu ne more več ponoviti.

Zemljine so očiščene. Vendar med Kemisom na eni strani in med občino ter civilno iniciativo EkoVrh še vedno ni pravega dialoga. Del Vrhničanov zahteva, da se Kemis odseli z Vrhnike, del pa vendar spoznava, da so zdaj razmere urejene in da je od dejavnosti Kemisa odvisno poslovanje pomembnega dela slovenskega gospodarstva.

Kaj je zajemala celotna sanacija vašega kompleksa na Vrhniki in kolikšni so bili stroški?

Celotna sanacija je bila kompleksen projekt. Najprej čiščenje pogorišča, to je priprave in odstranitve odpadkov ter ostankov požara. Hkrati sanacija potoka Tojnice, torej čiščenja površine in izčrpavanje onesnaženega mulja iz struge ter seveda podiranje poškodovane konstrukcije in obnovitev celotnega objekta v gabaritih obstoječega gradbenega dovoljenja. Bistveni so dodatni požarnovarnostni ukrepi. Zdaj je celoten objekt pokrit z avtomatsko gasilno napravo na peno. Zgrajene so dodatne protipožarne stene in vsa konstrukcija je zaščitena s protipožarnimi oblogami. Postavljen je tudi lasten zalogovnik vode za gašenje. Stroški celotne sanacije stavbe so bili okoli 6,5 mio €. Od zavarovalnine smo dobili 5,5 mio €. Razliko smo pokrili z lastnimi sredstvi. Celotna sanacija je trajala več kot leto in pol. Zelo veliko so nam pomagali poslovni partnerji iz tujine ter Ministrstvo za okolje in prostor, da smo lahko uporabili veljavna dovoljenja za odvoz pripravljenih odpadkov s pogorišča v odstranitev.

Veni izmed izjav ste trdili, da se zdaj ne more več ponoviti požar s takšnimi posledicami. Ali ste poleg drugačnega požarnovarnostnega sistema zagotovili tudi stalno gasilsko dežurno službo, ki je prej ni bilo?

Dejansko se požar v takšnem obsegu ne more več ponoviti, ker je območje objekta z dodatnimi požarnimi stenami razdeljeno v manjše požarne sektorje. Ti onemogočajo širjenje požara, poleg tega pa je celotni kompleks pokrit z avtomatskim gasilnim sistemom na peno. Od požara, to

je maja 2017, imamo uvedeno 24 ur/dan prisotnost varnostnikov, ki so usposobljeni za gašenje začetnih požarov. Lani pa je skupina naših šestih sodelavcev končala šolanje za operativne gasilce.

S predstavniki vrhniške občine in civilne iniciative EkoVrh še ni rešen spor, ali bi moral Kemis za sanacijske posege pridobiti novo gradbeno dovoljenje. Pred časom se je v spor vključil tudi okoljski minister. Kje so nesoglasja?

Dejstvo je, da bi radi predstavniki EkoVrh-a na vsak način ustavili sanacijo podjetja Kemis na tej lokaciji. Že prejšnji direktor je povedal, da bo Kemis ostal na tej lokaciji ali pa ga ne bo. V Kemisu se opiramo na stališče ZGO-1 (1.člen, 4 alineja), ki govori, da gradbeno dovoljenje ni potrebno, ko gre za preprečevanje oziroma zmanjšanje posledic naravnih in drugih nesreč. Tudi novi Gradbeni zakon (GZ) omogoča gradnjo brez gradbenega dovoljenja po naravnih in drugih nesrečah, če gre za dela, ki so nujna za zmanjšanje in odpravo posledic naravnih in drugih nesreč, s katerimi se vzpostavi prvotno stanje. V kolikor bi Kemis ravnal, kot priporoča EkoVrh, in iskal gradbeno dovoljenje za sanacijo, bi na Vrhniki lahko dobili drugi Zalog. Pogorišča in objekta nihče ne bi saniral, deževnica bi izpirala nevarne snovi v potok. Sanacija bi čez čas padla na breme države. Kemis ima odgovornega lastnika in odgovorno vodstvo, zato smo se odločili za izvedbo sanacije v celoti. S tem smo preprečili dodatno onesnaževanje na lokaciji Vrhnika ter razbremenili skladišča naših poslovnih partnerjev, kajti konkurenca ni imela možnosti prevzeti vseh odpadkov, ki so ostali na trgu zaradi izpada Kemisa.

Na Vrhniki še vedno vztrajajo, da bi moral Kemis preseliti dejavnost drugam. Kako se usklajujete z lokalnim okoljem?

Res je, da kar nekaj Vrhničanov vztraja, da mora Kemis zapustiti Vrhniko. Dejstvo pa je tudi, da

smo v preteklem letu opravili javnomnenjsko raziskavo ter nekaj pogovorov z občani. Tako smo problematiko obširno predstavili na občinskem svetu Vrhnike v juliju 2018 in na devetih od trinajstih svetov krajevnih skupnosti v septembru in oktobru 2018. Prav tako lahko poudarim, da zglede sodelujemo z lokalnimi gasilci in štabom civilne zaščite. Tako počasi tudi drugi ugotavljajo, da niso vsi Vrhniciani proti Kemisu. Nekateri razumejo, da mora nekdo opravljati to dejavnost in da nesreča, ki nas je doletela, ni bila posledica nepravilnega dela. To je bilo na koncu koncev potrjeno tudi na sodišču, kjer smo uspeli s pritožbo na prekrškovno odločbo, ki nam je očitala opustitev dolžnega ravnanja.

Kaj ste predlagali Vrhniki?

Že od požara predlagamo, da se ustanovi na Vrhniki koordinacijsko telo, ki bi od vodstva podjetja dobilo iz prve roke odgovore na vprašanja na osnovi podatkov. Žal po letu in pol občinski svet Vrhnike ter EkoVrh še vedno zavračata možnost, da bi lahko na osnovi konkretnih vprašanj o sanaciji in delovanjem Kemisa dobili konkretne odgovore. Menim, da dialog po medijih ni dialog. Če hočejo deležniki sodelovati v postopku, bi se morali pogovarjati z argumenti. Mi smo odprti, zakaj se druga stran izmika dialogu, naj pojasni

javnosti in nam. Prvega februarja smo imeli tudi novinarsko konferenco ter dan odprtih vrat. Obisk nas je prijetno presenetil, saj je bilo okoli 150 obiskovalcev. Seveda je bilo med obiskovalci tudi okoli 30 organiziranih nasprotnikov Kemisa, vključno z županom. Z našimi odgovori na njihova vprašanja, kdaj bomo zapustili Vrhniko, niso bili najbolj zadovoljni. Obiskovalcem smo obljubili, da bomo praviloma enkrat letno organizirali dan odprtih vrat.

Kolikšen obseg poslovanja načrtujete letos? Ali so podjetja nevarne odpadke predvsem skladiščila, saj Saubermacher ni imel dovolj zmogljivosti za prevzem vseh količin?

V Kemisu načrtujemo letos realizacijo 8,1 mio €. To je še vedno pod obsegom pred požarom. Načrtujemo pa povečanje obsega poslovanja s storitvami. Dejstvo je, da naša konkurenca ni imela pogojev, da bi prevzela vse odpadke, ki so ostali na trgu zaradi požara v Kemisu. To je razumljivo, kajti nihče nima v okoljevarstvenih dovoljenjih »neomejenih« količin. Prav tako so dogovori s tujimi odstranjevalci sklenjeni za določene količine nekaterih vrst odpadkov in za velika kratkoročna povečanja ni prostora.

Revija Eol

Boštjan Šimenc

Maruša Opeka | STA/Tamino Petelinšek, Tinkara Zupan; Arhiv Demokracije

BIROKRATIZMOM ŠE NI ODKLENKALO

V lanskem letu smo dobili prenovljeno **gradbeno zakonodajo**. Če smo se veselili obljub, da bodo postopki hitrejši, da bo potrebne manj dokumentacije, pa je izzivov na tem področju še veliko. Zlasti tistih, kako postaviti enake vatlje za vse.

V začetku aprila je občina Bled dokončala obnovo pristana za pletnje na Mlinem. Starodavno blejsko pristanišče za pletnje, od koder naj bi vozili na Blejski otok že od samega začetka te obrti, po nekaterih podatkih celo že od 12. stoletja, je dobilo novo, tako obiskovalcem kot pletnarjem, prijazno podobo. Kot so zapisali na blejski občini, je glavna funkcionalna pridobitev obnovljen lesen pomol, ki omogoča varno pristajanje in privez enajstih pletenj in boljše pogoje za vstop in izstop potnikov. Grajeni rob jezerskega brega, to je kamnit oziroma betonski zid na leseni deski, ki so jo podpirali piloti, je bil zaradi dotrajanosti konstrukcije in spodjedanja

vođe nestabilen. Dela, ki jih je v celoti financirala občina Bled, so bila vredna okoli 160.000 evrov in so vključevala zamenjavo stare nosilne konstrukcije z lesenimi piloti in armiranobetonskim temeljem.

Vzpostaviti prejšnje stanje

Vendar pa nova pridobitev na Bledu po prepričanju gradbene inšpekcije ni v skladu z zakonom. Občina Bled naj bi bila pristan za pletnje na Mlinem zgradiła brez gradbenega dovoljenja. Inšpekcija je konec marca izdala odločbo, v kateri je obrazložitev, da rekonstrukcije pomola ni mogoče šteti med izjeme, za katere ni treba imeti gradbenega dovoljenja. Po prepričanju inšpekcije naj bi

Gradbena inšpekcija je blejski občini naložila, da mora na svoje stroške do 15. avgusta odstraniti objekt in na terenu vzpostaviti prejšnje stanje.

bila izvedena dela bistveno presešla samo vzdrževanje objektov. Šlo naj bi za odstranitev objekta in pozidavo na razširjenem območju. Gradbena inšpekcija je tako občini naložila, da mora na svoje stroške do 15. avgusta odstraniti objekt in na terenu vzpostaviti prejšnje stanje. Z odločbo je prepovedana tudi uporaba pristana, vendar naj bi ga pletnarji za zdaj še vedno uporabljali. Kako tudi ne, saj naj bi samo s pristana na Milnem pletnarji do Blejskega otoka in nazaj prepeljali nekaj 10.000 ljudi.

Na občini vztrajajo, da ni šlo za novo gradnjo, kot trdi inšpekcija, ampak za rekonstrukcijo. Kot je za spletni portal delo.

Rekonstrukcije pomola po prepričanju inšpekcije ni mogoče šteti med izjeme, za katere ni potrebno gradbeno dovoljenje.

si dejal župan občine Bled Janez Fajfar, bodo storili vse, da do rušitve pristana ne pride. Tako naj bi občina že zaprosila za odlog izvršbe, bodo pa poskušali pridobiti tudi gradbeno dovoljenje.

Različna merila

Na dogajanje okrog pristana za pletnje se je odzvala tudi državna politika. Poslanec Slovenske demokratske stranke (SDS) Zvonko Černač je na ministra za okolje in prostor Simona Zajca naslovil pisno poslansko vprašanje v zvezi z odstranitvijo. Černač je ogorčen, da v naši državi veljajo različna merila. »Če občina ne pridobi gradbenega dovoljenja, mora biti odстранjen do velikega šmarna, do 15. avgusta letos, do dneva, ki pomeni vrhunec turistične sezone! V isti državi pa se rondo (krožišče) na državni cesti lahko zgradi brez gradbenega dovoljenja,« je začuden poslanec. V Sloveniji se sicer lahko v skladu z zakonom številna zahtevna gradbena dela na cestni in železniški infrastrukturi izvajajo brez gradbenih dovoljenj. Podobno je tudi pri drugih objektih,« pravi Černač, »ki predstavljajo bistveno večji poseg kot omenjeni pristan za pletnje.« Za primerjavo navede migrantski center za nekaj sto ljudi v Jelšanah pri Ilirski

Bistrici, ki naj bi ga zgradili brez gradbenega dovoljenja. Država po njegovem prepričanju še zdaleč nima ustreznih meril: »Na drugi strani pa imamo primer kmeta, ki je pri graditvi hleva na lastnem, nekaj hektarjev velikem zemljišču zaradi boljšega izkoristka hlev zamaknil tako, da trije kvadratni metri segajo na v načrtu zeleno obarvani pas, zaradi česar ne dobi uporabnega dovoljenja.«

Glede na številne pripombe s terena in vrste absurdov je Černač prepričan, da slovenska prostorska in gradbena zakonodaja ne zagotavlja urejenega in transparentnega varovanja prostora in urejene urbanizacije. Prav tako ne zagotavlja varnosti investitorjem. Namesto da bi preprečili nepotrebne in nesmiselne birokratizme, po njegovem mnenju to ni uspelo niti novim zakonom iz leta 2018.

Na eni strani država ovira najbolj preproste posege v prostor, na drugi pa omogoča posege brez kakršnihkoli dovoljenj. »Kdaj bo konec teh birokratskih norosti?« se je glasilo Černačevo vprašanje ministru.

Nejasnosti gradbenega zakona

Zanimivo vprašanje glede na to, naj bi birokratske ovire v zvezi s pridobivanjem dovo-

Zvone Černač je prepričan, da slovenska prostorska in gradbena zakonodaja ne zagotavlja urejenega in transparentnega varovanja prostora in urejene urbanizacije.

ljenj reševal nov gradbeni zakon, ki je začel veljati s 1. junijem 2018. Novi zakon je bil skupaj z novim zakonom o arhitekturni in inženirski dejavnosti del prenove zakonodaje s področja urejanja prostora in graditve. Novi gradbeni zakon naj bi med drugim prinesel novosti glede pridobivanja gradbenega dovoljenja, možnosti legalizacije neproblematičnih gradenj in pravno varnost za vlagatelje. Gradbeni zakon naj bi natančno urejal postopke, na podlagi katerih se pridobiva gradbeno dovoljenje, za katerega je vsaj zakonsko potrebna manj obsežna dokumentacija, mogoče pa ga je dobiti tudi po skrajšanem postopku. Gradbeno dovoljenje ni več potrebno za graditev enostavnih in začasnih objektov, vzdrževanje objektov in za rušitev. Za izboljšanje nadzora nad gradnjami pa je gradbeni zakon za gradnje, za katere je potrebno gradbeno dovoljenje, uvedel obveznost prijave začetka gradnje in seznanitev inšpekcije. Za nadzor nad gradnjo, za katero ni predpisano gradbeno dovoljenje, pa so po novem pristojne občine.

O tem, da je glede nove gradbene zakonodaje še veliko nejasnosti, pa priča tudi vabilo Inženirske zbornice Slovenije na Prvo gradbeno-prostorsko-okoljsko konferenco 7. in 8. maja. »V lanskem letu je v Sloveniji prišlo do velikih sprememb na področju gradbene, prostorske in okoljske zakonodaje, ki so sedaj, po slabem letu izvajanja na dan prenesle vrsto dilem in vprašanj pa tudi izkušenj, s katerimi se v intenzivnem konjunktornem gospodarskem dogajanju soočajo ne le gradbena podjetja, pač pa tudi vsi z njimi povezani deležniki tako v institucijah javne uprave – ministrstva, inšpekcije, okoljevarstveniki, delavci, zavarovalnice, odvetniki in številni drugi,« so zapisali. Na dvodnevni konferenci bodo različni deležniki med drugim iskali odgovore na vprašanja o glavnih izzivih pri novi zakonodaji in priložnostih za okolje. □

Nova gradbena zakonodaja po letu izvajanja pri različnih deležnikih odpira številna vprašanja.

Blato iz komunalnih čistilnih naprav - sekundarna surovina za **gradbeništvo**

08.05.2019 | 08:49

Blato iz komunalnih čistilnih naprav (v nadaljevanju komunalno blato) je eden izmed najbolj voluminoznih odpadkov, ki nastajajo v urbanih središčih. Po podatkih ARSO se je v Sloveniji do leta 2008 večina komunalnega blata odlagalo, od leta 2009 pa prevladujejo drugi načini obdelave.

*TEKST Alenka Mauko Pranjic, Ana Mladenovic, Kim Mezga – Zavod za **gradbeništvo** Slovenije (ZAG)*

V okviru projekta CINDERELA smo 7.3.2019 na Zavodu za **gradbeništvo** Slovenije organizirali delavnico z naslovom »Uporaba sekundarnih surovin v **gradbeništvu** – reciklirano blato iz komunalnih čistilnih naprav«. Delavnica je bila del serije delavnic, ki na temo recikliranja voluminoznih odpadkov v urbanih središčih za uporabo v **gradbeništvo**, potekajo v različnih evropskih mestih.

Komunalno blato

Komunalno blato (odpadek s klasifikacijsko številko 10 08 05) je poltrden odpadek (slika 1), ki nastane pri čiščenju odpadne vode v komunalni čistilni napravi. Njegova konsistenca in sestava je odvisna od vrste postopka, običajno pa vsebuje okoli 30 mas % trdne snovi in 70 mas % vode. Suha snov je večinoma organska snov z nekaj mineralne snovi, lahko pa so prisotni tudi potencialni strupeni elementi (ang. PTE – potential toxic elements) kot so baker, kadmij, krom, svinec, nikelj, živo srebro in ostali. Količina komunalnega blata v Sloveniji od leta 2000 močno narašča, kar je posledica izgradnje infrastrukture za čiščenje komunalnih vod in povečanega števila gospodinjstev, priklopljenih na javno kanalizacijo. Po podatkih Agencije RS za okolje [1] (ARSO) je v letu 2017 nastalo 203.059,17 ton komunalnega blata, kar je za 15 % več kot leta 2014. Statistični podatki za leto 2017 navajajo, da največ komunalnega blata nastaja v Osrednjeslovenski regiji in sicer 63,6 % ali 129.165,93 ton (tabela 1). 62,7 % nastalega komunalnega blata so v letu 2017 predelali povzročitelji odpadka sami, 36,5 % so ga oddali prevzemnikom v Sloveniji in 0,8 % neposredno prevzemniku v tujino. Zbiralci blata so 46 % zbranega blata predali predelovalcu v Sloveniji, kar 50 % pa so ga oddali predelovalcu v drugo EU državo, kjer je bil odpadek predelan po postopku R3 (Recikliranje/pridobivanje organskih snovi, ki se ne uporabljajo kot topila (vključno s kompostiranjem in drugimi procesi biološkega preoblikovanja) [2]).

Slika 1: Mehansko dehidrirano in z apnom higienizirano blato iz komunalnih čistilnih naprav (foto vir: ZAG).

Možnosti predelave komunalnega blata

V Sloveniji je odlaganje komunalnega blata na odlagališčih od leta 2009 prepovedano in sicer zaradi prevelike organske vsebnosti in potencialne metanogenosti. Zelo majhna količina komunalnega blata se predela po postopku R10 (Vnos v ali na tla v korist kmetijstvu ali za ekološko izboljšanje) in uporablja v kmetijstvu. Po podatki ARSO je med letom 2009 in 2014 kot način ravnanja prevladoval sežig, pri čemer pa ni jasno, ali se podatki nanašajo na postopek odstranjevanja D10 (Sežiganje na kopnem) ali na postopek predelave po postopku R1 (Uporaba predvsem kot gorivo ali drugače za pridobivanje energije). Po podatkih deležnikov, udeležencev delavnice, je danes prevladujoč način ravnanja s komunalnim blatom v Sloveniji postopek R3, pri čemer večina predelave poteka v tujini na Madžarskem, predvidoma za izdelavo umetnih zemljin. Različni obstoječi in možni načini ravnanja s komunalnim blatom, kot smo jih analizirali v projektu CINDERELA, med njimi s predhodno ekstrakcijo fosforja (fosfor je namreč eden izmed 27 kritičnih surovin v Evropi), ki je v Sloveniji še ne izvajamo, je prikazan na sliki 2.

Tabela 1: Nastanek komunalnega blata po statističnih regijah v letu 2017

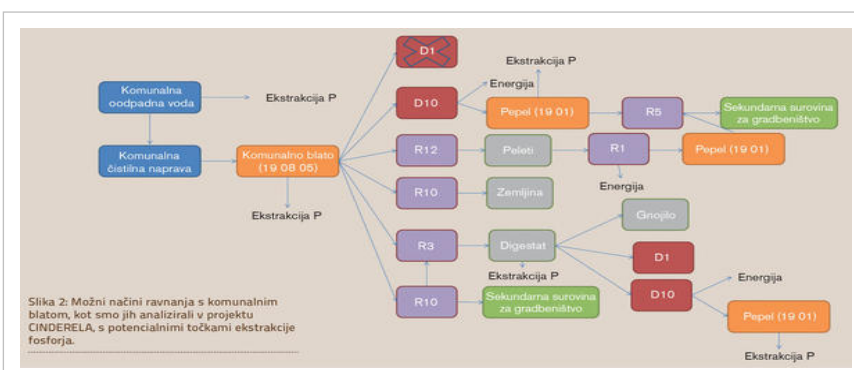
Statistična regija	Število povzročiteljev	Količina nastalega odpadka (ton)	Odstotek (%)
Gorenjska	12	7.630,36	3,8
Goriška	7	5.522,73	2,7
Jugovzhodna Slovenija	11	3.401,20	1,7
Koroška	7	1.076,70	0,5
Obalno – kraška	5	7.218,25	3,6
Osrednjeslovenska	13	129.165,93	63,6
Podravska	9	22.130,26	10,9
Pomurska	20	5.779,94	2,8
Posavska	7	1.073,95	0,5
Primorska-notranjska	4	1.857,17	0,9
Savinjska	19	16.064,36	7,9
Zasavska	4	2.138,32	1,1
Skupaj	118	203.059,17	100

(vir: ARSO)

Izzivi glede ravnanja s komunalnim blatom

Zagotavljanje obveznega ravnanja z nastalim komunalnim blatom predstavlja za povzročitelja odpadka velik strošek, saj stroške ravnanja nosi proizvajalec. Program ravnanja z odpadki RS [3] (2016) prioritizira naslednje načine obdelave komunalnega blata:

- recikliranje komunalnega blata po postopku R3 v digestat in kompost za uporabo na (ne)kmetijskih zemljiščih;
- termična obdelava v skladu z R1 za uporabo kot gorivo; in
- dolgoročno skladiščenje stabiliziranega blata ter pepela iz termične obdelave blata za namene pridobivanja fosforja (rekuperacija fosforja). Iz navedenega je razvidno, da je trenutno velik razkorak med programom in dejanskim stanjem ravnanja s komunalnim blatom. Program prav tako ne prepoznava in načrtuje recikliranja komunalnega blata po postopku R5 (Recikliranje/pridobivanje drugih anorganskih materialov) z namenom proizvodnje novih materialov ali kompozitov, kljub temu, da tovrstne prakse v Sloveniji že obstajajo ter da t.i. industrijsko recikliranje po stabilizaciji komunalnega blata z apnom prepoznava tudi BREF dokument za ravnanje z odpadki [4].

Nova vrednostna veriga – uporaba recikliranega komunalnega blata v **gradbeništvu**

Zadnje stanje stroke (npr. Swierczek et al. 2018) [5] kaže, da je najpogostejša uporaba recikliranega komunalnega blata v **gradbeništvu** v obliki geotehničnih kompozitov, t.s. kompoziti z nizkimi trdnostmi, ki nastanejo z mešanjem in kompakcijo enega ali več odpadkov pri optimalni vlažnosti in, ki se lahko uporabljajo za geotehnične zasipe in nasipe. V procesu recikliranja stabilizirano in higienizirano komunalno blato zamešamo z vezivom, ki je primarno lahko tudi odpadek in, ki ima pucolanske ali hidravlične lastnosti (npr. pepel z reaktivnim kalcijem). Mešanica je kompaktirana pri optimalni vlagi, ki omogoča doseganje maksimalne gostote (slika 3). Zaradi mineralnih procesov pri staranju kompozit s časom pridobiva na trdnosti, zaradi povišanega pH in temperature pa je inhibirana njegova biološka aktivnost. Prav tako se potencialno nevarne snovi ireverzibilno zaklenejo v novo nastale mineralne rešetke, saj kemijska analiza izlužkov takšnih kompozitov kaže, da so inertni in ne predstavljajo nevarnost za okolje.

Slika 3: Kompozit iz komunalnega blata in pepela (foto vir: ZAG).

Da bi še povečali okoljsko vzdržnost kompozitov lahko v mešanico dodamo tudi agregate, ki so proizvedeni z recikliranjem iz odpadkov (npr. reciklirane agregate iz ruševin). Tovrstni pro izvod

proizvajalec lahko da na trg skladno s Slovenskim tehničnim soglasjem, ki ga pridobi od pooblaščenega organa za izdajo tehničnega soglasja. V primeru uporabe kompozitov izven komunalnih odlagališč, se proizvod obravnava po najstrožjem sistemu kontrole, to je AVCP [6] sistemu 1+, ki vključuje tudi certifikacijski organ, ki določi tip proizvoda na osnovi tipskega preskusa, izvede začetni pregled proizvodnje in izvaja nadzor proizvodnje.

Delavnica CINDERELA

V sklopu evropskega projekta CINDERELA smo partnerji v Sloveniji, Španiji, Italiji, na Poljskem, Nizozemskem in Hrvaškem v mesecu marcu 2019 organizirali različne delavnice na temo sekundarnih surovin v **gradbeništvu**. Namen delavnic je bil, skupaj z deležniki, analizirati obstoječe vrednostne verige, osnovane na posameznih tokovih voluminoznih odpadkov, ki nastanejo v mestih (npr. gradbeni odpadki, komunalno blato, ostanki predelave komunalnih odpadkov) ter potencialne nove vrednostne verige s končnimi proizvodi za **gradbeništvu**. Slovenske delavnice »Uporaba sekundarnih surovin v **gradbeništvu** – reciklirano blato iz komunalnih čistilnih naprav« se je udeležilo 26 deležnikov, predvsem predstavnikov upravljavcev komunalnih čistilnih naprav, občinskih komunalnih podjetij in drugih zainteresiranih (slika 4).

Slika 4: Utrinek iz delavnice »Uporaba sekundarnih surovin v **gradbeništvu**«, ki je potekala 7.3.2019 na ZAGu.

ZAG je predstavil projekt CINDERELA in praktične prikaze, ki jih bomo v teku projekta izvedli (ekstrakcija fosforja, pilotna proizvodnja gradbenih proizvodov iz sekundarnih surovin, revitalizacija degradiranega območja, izgradnja pilotne stavbe, gradnja ceste). Med skupaj 13 tehnološkimi prikazi gradnje z gradbenimi proizvodi iz sekundarnih surovin in šestimi sistemskimi prikazi delovanja poslovnega krožnega modela CinderCEBM, ki nastaja v projektu, je pomembna vloga podjetja NIGRAD d.d. iz Maribora, partnerja projekta, saj bo del prikazov potekal v Mariboru. Na delavnici so bile prikazane tudi zakonodajne možnosti ravnanja s komunalnim blatom in tehnične možnosti ravnanja z blatom, med drugim tudi zahteve Slovenskega tehničnega

soglasja, neharmonizirane tehnične specifikacije za geotehnične kompozite, ki vsebujejo reciklirano komunalno blato.

Glavne ugotovitve delavnice so bile naslednje:

- velik delež blata (ca. 50 % zbranega blata v letu 2017) se preda predelovalcu v drugo državo EU (Madžarsko), pri čemer končna uporaba predelanega blata ni poročana v sistem o odpadkih v Slovenijo;
- zaradi predelave v tujini Slovenija izgublja snovne, energetske in finančne vire;
- trenutne vrednostne verige komunalnega blata niso transparentne, saj iz javno dostopnih iz javno dostopnih poročanih podatkov ni vidno kakšna je končna uporaba predelanega blata in snovni tokovi niso sledljivi;
- Program ravnanja z odpadki RS (2016) ne vključuje anorganskega recikliranja komunalnega blata v geotehnične kompozite, kljub temu, da je ta način omenjen v BREF dokumentih in da v Sloveniji obstaja znanje in praksa za tovrstno recikliranje;
- poleg snovnega recikliranja v gradbene proizvode je perspektivna možnost tudi sežig, pri čemer bi bilo nujno recikliranje fosforja. Udeleženci delavnice so bili enotni, da je potrebno premostiti razkorak med nacionalno strategijo ravnanja s komunalnim blatom in dejansko prakso. Eden izmed najhitrejših načinov za doseganje tega cilja bi bil Načrt ravnanja s komunalnimi blatom, ki ga predvideva tudi Program ravnanja z odpadki.

Zaključek

Komunalno blato je primerna sekundarna surovina za **gradbeništvo**, kar dokazuje tudi že obstoječa praksa in znanje v Sloveniji in v tujini. Tovrstno ravnanje bi bilo potrebno vključiti tudi v Program ravnanja z odpadki, oziroma v skladu s tem oblikovati smernice ravnanja s komunalnimi blati. To je možno le z dialogom in usklajevanjem med odločevalci in drugimi akterji vzdolž vrednostnih verig ravnanja s komunalnim blatom. Novi modeli bi zagotovo predstavljali pridobitev za slovensko gospodarstvo ter korak k izvajanju strategije prehoda družbe v krožno gospodarstvo kot novega poslovnega modela za učinkovito gospodarjenje z viri.

Opombe:

[1] <http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/poro%c4%8dila%20in%20publikacije/>

[2] Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15 in 69/15) 3

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/osnutki/program_ravnanja_z_odpadki_v4.

[3]

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/osnutki/program_ravnanja_z_odpadki_v4.

[4] Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Waste Treatment. JRC Science for Policy Report. 2018

[5] Swierczek, L., Cieslik, M.B. & Konieczka, P. 2018. The potential of raw sewage sludge in construction industry. A review. Journal of Cleaner Production 200, 342-356

[6] Ocenjevanje in preverjanje nespremenljivosti lastnosti

Blato iz komunalnih čistilnih naprav - sekundarna surovina za **gradbeništvo**

08.05.2019 | 08:49

Blato iz komunalnih čistilnih naprav (v nadaljevanju komunalno blato) je eden izmed najbolj voluminoznih odpadkov, ki nastajajo v urbanih središčih. Po podatkih ARSO se je v Sloveniji do leta 2008 večina komunalnega blata odlagalo, od leta 2009 pa prevladujejo drugi načini obdelave.

*TEKST Alenka Mauko Pranjic, Ana Mladenovic, Kim Mezga – Zavod za **gradbeništvo** Slovenije (ZAG)*

V okviru projekta CINDERELA smo 7.3.2019 na Zavodu za **gradbeništvo** Slovenije organizirali delavnico z naslovom »Uporaba sekundarnih surovin v **gradbeništvu** – reciklirano blato iz komunalnih čistilnih naprav«. Delavnica je bila del serije delavnic, ki na temo recikliranja voluminoznih odpadkov v urbanih središčih za uporabo v **gradbeništvo**, potekajo v različnih evropskih mestih.

Komunalno blato

Komunalno blato (odpadek s klasifikacijsko številko 10 08 05) je poltrden odpadki (slika 1), ki nastane pri čiščenju odpadne vode v komunalni čistilni napravi. Njegova konsistenca in sestava je odvisna od vrste postopka, običajno pa vsebuje okoli 30 mas % trdne snovi in 70 mas % vode. Suha snov je večinoma organska snov z nekaj mineralne snovi, lahko pa so prisotni tudi potencialni strupeni elementi (ang. PTE – potential toxic elements) kot so baker, kadmij, krom, svinec, nikelj, živo srebro in ostali. Količina komunalnega blata v Sloveniji od leta 2000 močno narašča, kar je posledica izgradnje infrastrukture za čiščenje komunalnih vod in povečanega števila gospodinjstev, priklopljenih na javno kanalizacijo. Po podatkih Agencije RS za okolje [1] (ARSO) je v letu 2017 nastalo 203.059,17 ton komunalnega blata, kar je za 15 % več kot leta 2014. Statistični podatki za leto 2017 navajajo, da največ komunalnega blata nastaja v Osrednjeslovenski regiji in sicer 63,6 % ali 129.165,93 ton (tabela 1). 62,7 % nastalega komunalnega blata so v letu 2017 predelali povzročitelji odpadka sami, 36,5 % so ga oddali prevzemnikom v Sloveniji in 0,8 % neposredno prevzemniku v tujino. Zbiralci blata so 46 % zbranega blata predali predelovalcu v Sloveniji, kar 50 % pa so ga oddali predelovalcu v drugo EU državo, kjer je bil odpadki predelan po postopku R3 (Recikliranje/pridobivanje organskih snovi, ki se ne uporabljajo kot topila (vključno s kompostiranjem in drugimi procesi biološkega preoblikovanja) [2]).

Slika 1: Mehansko dehidrirano in z apnom higienizirano blato iz komunalnih čistilnih naprav (foto vir: ZAG).

Možnosti predelave komunalnega blata

V Sloveniji je odlaganje komunalnega blata na odlagališčih od leta 2009 prepovedano in sicer zaradi prevelike organske vsebnosti in potencialne metanogenosti. Zelo majhna količina komunalnega blata se predela po postopku R10 (Vnos v ali na tla v korist kmetijstvu ali za ekološko izboljšanje) in uporablja v kmetijstvu. Po podatki ARSO je med letom 2009 in 2014 kot način ravnanja prevladoval sežig, pri čemer pa ni jasno, ali se podatki nanašajo na postopek odstranjevanja D10 (Sežiganje na kopnem) ali na postopek predelave po postopku R1 (Uporaba predvsem kot gorivo ali drugače za pridobivanje energije). Po podatkih deležnikov, udeležencev delavnice, je danes prevladujoč način ravnanja s komunalnim blatom v Sloveniji postopek R3, pri čemer večina predelave poteka v tujini na Madžarskem, predvidoma za izdelavo umetnih zemljin. Različni obstoječi in možni načini ravnanja s komunalnim blatom, kot smo jih analizirali v projektu CINDERELA, med njimi s predhodno ekstrakcijo fosforja (fosfor je namreč eden izmed 27 kritičnih surovin v Evropi), ki je v Sloveniji še ne izvajamo, je prikazan na sliki 2.

Tabela 1: Nastanek komunalnega blata po statističnih regijah v letu 2017

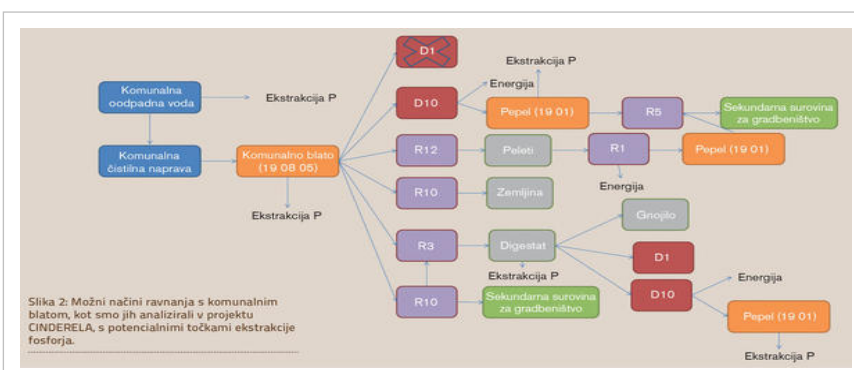
Statistična regija	Število povzročiteljev	Količina nastalega odpadka (ton)	Odstotek (%)
Gorenjska	12	7.630,36	3,8
Goriška	7	5.522,73	2,7
Jugovzhodna Slovenija	11	3.401,20	1,7
Koroška	7	1.076,70	0,5
Obalno – kraška	5	7.218,25	3,6
Osrednjeslovenska	13	129.165,93	63,6
Podravska	9	22.130,26	10,9
Pomurska	20	5.779,94	2,8
Posavska	7	1.073,95	0,5
Primorska-notranjska	4	1.857,17	0,9
Savinjska	19	16.064,36	7,9
Zasavska	4	2.138,32	1,1
Skupaj	118	203.059,17	100

(vir: ARSO)

Izzivi glede ravnanja s komunalnim blatom

Zagotavljanje obveznega ravnanja z nastalim komunalnim blatom predstavlja za povzročitelja odpadka velik strošek, saj stroške ravnanja nosi proizvajalec. Program ravnanja z odpadki RS [3] (2016) prioritizira naslednje načine obdelave komunalnega blata:

- recikliranje komunalnega blata po postopku R3 v digestat in kompost za uporabo na (ne)kmetijskih zemljiščih;
- termična obdelava v skladu z R1 za uporabo kot gorivo; in
- dolgoročno skladiščenje stabiliziranega blata ter pepela iz termične obdelave blata za namene pridobivanja fosforja (rekuperacija fosforja). Iz navedenega je razvidno, da je trenutno velik razkorak med programom in dejanskim stanjem ravnanja s komunalnim blatom. Program prav tako ne prepoznava in načrtuje recikliranja komunalnega blata po postopku R5 (Recikliranje/pridobivanje drugih anorganskih materialov) z namenom proizvodnje novih materialov ali kompozitov, kljub temu, da tovrstne prakse v Sloveniji že obstajajo ter da t.i. industrijsko recikliranje po stabilizaciji komunalnega blata z apnom prepoznava tudi BREF dokument za ravnanje z odpadki [4].

Nova vrednostna veriga – uporaba recikliranega komunalnega blata v **gradbeništvu**

Zadnje stanje stroke (npr. Swierczek et al. 2018) [5] kaže, da je najpogostejša uporaba recikliranega komunalnega blata v **gradbeništvu** v obliki geotehničnih kompozitov, t.s. kompoziti z nizkimi trdnostmi, ki nastanejo z mešanjem in kompakcijo enega ali več odpadkov pri optimalni vlažnosti in, ki se lahko uporabljajo za geotehnične zasipe in nasipe. V procesu recikliranja stabilizirano in higienizirano komunalno blato zamešamo z vezivom, ki je primarno lahko tudi odpadek in, ki ima pucolanske ali hidravlične lastnosti (npr. pepel z reaktivnim kalcijem). Mešanica je kompaktirana pri optimalni vlagi, ki omogoča doseganje maksimalne gostote (slika 3). Zaradi mineralnih procesov pri staranju kompozit s časom pridobiva na trdnosti, zaradi povišanega pH in temperature pa je inhibirana njegova biološka aktivnost. Prav tako se potencialno nevarne snovi ireverzibilno zaklenejo v novo nastale mineralne rešetke, saj kemijska analiza izlužkov takšnih kompozitov kaže, da so inertni in ne predstavljajo nevarnost za okolje.

Slika 3: Kompozit iz komunalnega blata in pepela (foto vir: ZAG).

Da bi še povečali okoljsko vzdržnost kompozitov lahko v mešanico dodamo tudi agregate, ki so proizvedeni z recikliranjem iz odpadkov (npr. reciklirane agregate iz ruševin). Tovrstni pro izvod

proizvajalec lahko da na trg skladno s Slovenskim tehničnim soglasjem, ki ga pridobi od pooblaščenega organa za izdajo tehničnega soglasja. V primeru uporabe kompozitov izven komunalnih odlagališč, se proizvod obravnava po najstrožjem sistemu kontrole, to je AVCP [6] sistemu 1+, ki vključuje tudi certifikacijski organ, ki določi tip proizvoda na osnovi tipskega preskusa, izvede začetni pregled proizvodnje in izvaja nadzor proizvodnje.

Delavnica CINDERELA

V sklopu evropskega projekta CINDERELA smo partnerji v Sloveniji, Španiji, Italiji, na Poljskem, Nizozemskem in Hrvaškem v mesecu marcu 2019 organizirali različne delavnice na temo sekundarnih surovin v **gradbeništvu**. Namen delavnic je bil, skupaj z deležniki, analizirati obstoječe vrednostne verige, osnovane na posameznih tokovih voluminoznih odpadkov, ki nastanejo v mestih (npr. gradbeni odpadki, komunalno blato, ostanki predelave komunalnih odpadkov) ter potencialne nove vrednostne verige s končnimi proizvodi za **gradbeništvu**. Slovenske delavnice »Uporaba sekundarnih surovin v **gradbeništvu** – reciklirano blato iz komunalnih čistilnih naprav« se je udeležilo 26 deležnikov, predvsem predstavnikov upravljavcev komunalnih čistilnih naprav, občinskih komunalnih podjetij in drugih zainteresiranih (slika 4).

Slika 4: Utrinek iz delavnice »Uporaba sekundarnih surovin v **gradbeništvu**«, ki je potekala 7.3.2019 na ZAGu.

ZAG je predstavil projekt CINDERELA in praktične prikaze, ki jih bomo v teku projekta izvedli (ekstrakcija fosforja, pilotna proizvodnja gradbenih proizvodov iz sekundarnih surovin, revitalizacija degradiranega območja, izgradnja pilotne stavbe, gradnja ceste). Med skupaj 13 tehnološkimi prikazi gradnje z gradbenimi proizvodi iz sekundarnih surovin in šestimi sistemskimi prikazi delovanja poslovnega krožnega modela CinderCEBM, ki nastaja v projektu, je pomembna vloga podjetja NIGRAD d.d. iz Maribora, partnerja projekta, saj bo del prikazov potekal v Mariboru. Na delavnici so bile prikazane tudi zakonodajne možnosti ravnanja s komunalnim blatom in tehnične možnosti ravnanja z blatom, med drugim tudi zahteve Slovenskega tehničnega

soglasja, neharmonizirane tehnične specifikacije za geotehnične kompozite, ki vsebujejo reciklirano komunalno blato.

Glavne ugotovitve delavnice so bile naslednje:

- velik delež blata (ca. 50 % zbranega blata v letu 2017) se preda predelovalcu v drugo državo EU (Madžarsko), pri čemer končna uporaba predelanega blata ni poročana v sistem o odpadkih v Slovenijo;
- zaradi predelave v tujini Slovenija izgublja snovne, energetske in finančne vire;
- trenutne vrednostne verige komunalnega blata niso transparentne, saj iz javno dostopnih iz javno dostopnih poročanih podatkov ni vidno kakšna je končna uporaba predelanega blata in snovni tokovi niso sledljivi;
- Program ravnanja z odpadki RS (2016) ne vključuje anorganskega recikliranja komunalnega blata v geotehnične kompozite, kljub temu, da je ta način omenjen v BREF dokumentih in da v Sloveniji obstaja znanje in praksa za tovrstno recikliranje;
- poleg snovnega recikliranja v gradbene proizvode je perspektivna možnost tudi sežig, pri čemer bi bilo nujno recikliranje fosforja. Udeleženci delavnice so bili enotni, da je potrebno premostiti razkorak med nacionalno strategijo ravnanja s komunalnim blatom in dejansko prakso. Eden izmed najhitrejših načinov za doseganje tega cilja bi bil Načrt ravnanja s komunalnimi blatom, ki ga predvideva tudi Program ravnanja z odpadki.

Zaključek

Komunalno blato je primerna sekundarna surovina za **gradbeništvo**, kar dokazuje tudi že obstoječa praksa in znanje v Sloveniji in v tujini. Tovrstno ravnanje bi bilo potrebno vključiti tudi v Program ravnanja z odpadki, oziroma v skladu s tem oblikovati smernice ravnanja s komunalnimi blati. To je možno le z dialogom in usklajevanjem med odločevalci in drugimi akterji vzdolž vrednostnih verig ravnanja s komunalnim blatom. Novi modeli bi zagotovo predstavljali pridobitev za slovensko gospodarstvo ter korak k izvajanju strategije prehoda družbe v krožno gospodarstvo kot novega poslovnega modela za učinkovito gospodarjenje z viri.

Opombe:

[1] <http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/poro%c4%8dila%20in%20publikacije/>

[2] Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15 in 69/15) 3

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/osnutki/program_ravnanja_z_odpadki_v4.

[3]

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/osnutki/program_ravnanja_z_odpadki_v4.

[4] Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Waste Treatment. JRC Science for Policy Report. 2018

[5] Swierczek, L., Cieslik, M.B. & Konieczka, P. 2018. The potential of raw sewage sludge in construction industry. A review. Journal of Cleaner Production 200, 342-356

[6] Ocenjevanje in preverjanje nespremenljivosti lastnosti

Vzdrževanje gasilnih aparatov – dejavnost, ki se opravlja le s posebnimi pooblastili!

Data D.O.O.
08 Maj 2019
0 Komentarjev

Vsi se srečujemo z njimi – bodisi v poslovnih stavbah ali v več-stanovanjskih objektih doma. Vzdrževanje gasilnih aparatov je pomembno delo, ki zagotavlja pravilno in varno delovanje teh naprav v času, ko to najbolj potrebujemo. [Dejavnost je regulirana](#) in zahteva izpolnitev določenih pogojev. Dobra novica pa je, da lahko ročne in prevozne gasilne aparate vzdržujejo tako pravne kot fizične osebe.

[Informativni izračun plače](#)

Registracija dejavnosti za vzdrževanje gasilnih aparatov

Ustanavljate s.p. ali d.o.o.? Pri nas je to enostavno - rezervirajte si termin na 01 600 1530

Rok Gros, Data

Za vzdrževanje gasilnih aparatov mora biti vzdrževalec registriran za opravljanje dejavnosti, torej imeti [registrirano dejavnost](#) »Popravila strojev in naprav« (SKD 33.120), imeti zaposlenega ali kako drugače urejeno pogodbeno sodelovanje z vsaj enim serviserjem gasilnih aparatov, imeti ustrezno opremo, ki je skladna z zahtevami proizvajalca za določene vrste gasilnikov in imeti sklenjeno pogodbo o vzdrževanju gasilnikov s proizvajalcem gasilnika ali zastopnikom proizvajalca.

Za opravljanje dejavnosti mora vzdrževalec pridobiti tudi pooblastilo Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje za opravljanje vzdrževanja gasilnikov.

>>> [Naročite se na naše e-novice](#), da ne boste zamudili pomembnih novosti s področja podjetništva.

Dejavnost vzdrževanja opravlja serviser, in kdo je potemtakem lahko serviser?

Serviser gasilnikov, mora imeti vsaj poklicno strokovno izobrazbo kovinarske ali gasilske stroke. Imeti mora tudi uspešno opravljen preizkus znanja pri proizvajalcu gasilnika ali zastopniku proizvajalca.

Za serviserja, ki polni ampule z ogljikovim dioksidom in vzdržuje gasilnike z ogljikovim dioksidom, je zahtevan tudi opravljen predpisan preizkus znanja za polnilca tehničnih plinov, ter nižja poklicna izobrazba (III. raven zahtevnosti) – pridobljeno po izobraževalnem programu strokovnega področja za strojništvo, elektrotehniko, rudarstvo, [gradbeništvo](#), promet, trgovino ali kemijo – z najmanj tremi leti delovnih izkušenj. Dejavnost lahko opravlja alternativno tudi delavec z osnovnošolsko izobrazbo, starejši od 18 let, z najmanj pet let delovnih izkušenj, in opravljenim preizkusom znanja za polnilca tehničnih plinov.

[Informativni izračun dohodnine](#)

Postopek registracije se lahko prične na VEM točki pred zahtevanimi dovoljenji

Postopek [registracije s.p.](#) ali [ustanovitve d.o.o.](#) se lahko začne pred pridobitvijo vseh potrebnih dovoljenj, a izvajanje te regulirane dejavnosti, šele po izpolnitvi vseh zahtevanih pogojev.

Registrirate lahko tako s.p. kot tudi d.o.o. na naši VEM točki in to brezplačno! Pokličite za termin na tel. 01 600 1530 in povprašajte, kaj je vse potrebno za registracijo.

Potrebujete pomoč pri urejanju požarne varnosti za vaše poslovne prostore ali objekte – obrnite se na Data d.o.o.!

Pri podjetju Data d.o.o. Vam lahko posredujemo tudi pomoč za izdelovanje požarnih redov za objekte in poslovne prostore ali izdelave ocen požarne ogroženosti. V kolikor za Vaše poslovne prostore potrebujete izdelavo načrtov evakuacije in požarnih načrtov, pregled objektov ali urejanje zakonsko predpisanih evidenc požarnega varstva, se lahko obrnete na nas in uredili Vam bomo potrebno pomoč.

Potrebujete [pravni nasvet](#)? Pokličite nas na 01 6001 528 ali pa nam pišite na data@data.si.

Objava gradiva predloga spremembe Odloka OPN Mestne občine Nova Gorica

[V središču](#)

datum: 08.05.2019

kategorija: V središču

Skladno z **Zakonom o prostorskem načrtovanju** (ZPNacrt-NPB7) ter pojasnili Ministrstva za okolje in prostor o izvajanju kratkega postopka sprememb in dopolnitev OPN objavljamo gradivo predloga spremembe Odloka o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št.13/18 - uradno prečiščeno besedilo in 30/18,) po kratkem postopku.

Gradivo bo skladno z zakonodajo, ki zahteva minimalni rok objave 15 dni, na spletni strani Mestne občine Nova Gorica objavljeno do 25. maja 2019. V tem času tudi sprejemamo pripombe in predloge na objavljeno gradivo, katere lahko pošljete na naslov:

Mestna občina Nova Gorica,
Oddelek za okolje, prostor in javno infrastrukturo,
Trg E, Kardelja 1,
5000 Nova Gorica

ali podate v elektronski obliki na naslov mestna.obcina@nova-gorica.si.

[Sklep OPN - kratek postopek](#)

[sklep-OPN obrazložitev](#)

Delavska svetovalnica z novim projektom zoper izkoriščanje delavcev

08.05.2019 13:07

Ljubljana, 08. maja (STA) - Delavska svetovalnica je zagnala nov projekt PO-MOČ, s katerim želi identificirati potencialne žrtve delovnega izkoriščanja, jih neposredno informirati o njihovih pravicah in opolnomočiti za zmanjšanje tveganja delovnega izkoriščanja. Ozavestiti si želi tudi delodajalce, zlasti v panogah, kjer so zlorabe najpogostejše.

Kot je danes na novinarski konferenci v Ljubljani dejal vodja Delavske svetovalnice Goran Lukič, je izkoriščanje različnih skupin delavcev zelo intenzivno, zato je potreba po ustreznem informiranju, zagovorništvu in svetovanju izjemno velika.

Cilj projekta, ki se je začel 3. maja in bo trajal do 18. novembra, je v tej luči okrepiti ozaveščenost potencialnih žrtev o nevarnosti trgovine z ljudmi in o možni prepletenosti delovnega izkoriščanja s trgovino z ljudmi z namenom prisilnega dela.

Namen je tudi informiranje potencialnih žrtev delovnega izkoriščanja in prisilnega dela o njihovih pravicah, njihovo opolnomočenje za zmanjševanje tveganja delovnega izkoriščanja in prisilnega dela, saj je v informiranju šibkejših moč, v povezavi s tem pa identifikacija (morebitnih) žrtev delovnega izkoriščanja, nudenje pomoči in zaščite. Prav tako želi ozaveščati delodajalce.

Kot je dejal Lukič, so tako primarna ciljna javnost projekta potencialne žrtve delovnega izkoriščanja in prisilnega dela, pa tudi delodajalci, ki jih bodo informirali o ugotovitvah. "Pričakujem tudi njihov odziv," je dodal.

Sekundarna javnost pa je po njegovih besedah širša zainteresirana javnost, ki jo nameravajo doseči prek različnih medijskih orodij, to je novinarskih konferenc in rednih objav na spletni strani Delavske svetovalnice in družbenem omrežju Facebook.

Projekt je, tako predsednik Delavske svetovalnice, nekakšno nadaljevanje projekta ZA-GOVOR, ki so ga prijavili lani in v okviru katerega so med majem in novembrom opravili 815 informiranj in 406 poglobljenih svetovanj.

Delavci s pomočjo informiranja in svetovanja lahko razčistijo svoj položaj, na podlagi informacij pa se lažje odločijo za nadaljevanje postopkov, je povedal Lukič. Četudi pridejo zaradi ene kršitve, pogosto ugotovijo, da imajo veliko težav in zgodbo lažje speljejo skozi sodne mline, je izpostavil.

Med panogami, kjer lahko govorimo "že o nekem stabilnem vzorcu izkoriščanja", je omenil

gradbeništvo. Tu prihaja do kršenja delovnega časa, nadur, ki to več niso, in uvajanja plačila po urni postavki oz. efektivnem delu, tako da delavec denimo za čas, ko dežuje ali sneži, ni plačan, je naštel. "Če se tu kaj ne bo zgodilo, bomo dobili nove normalnosti," je opozoril.

Kršitve, vezane na delovni čas in plače, beležijo tudi v mednarodnem transportu, proizvodnji, pri agencijskih delavcih, v storitvenih dejavnostih.

Svetovalnica je s projektom PO-MOČ konec januarja uspešno kandidirala na razpisu za sofinanciranje ozaveščevalnih in izobraževalnih projektov nevladnih organizacij v letu 2019, ki ga je objavil urad vlade za komuniciranje.

Skupna vrednost projekta je dobrih 6200 evrov, pri čemer bo urad v okviru svojih aktivnosti ozaveščanja ranljivih skupin o trgovini z ljudmi kril 80 odstotkov vrednosti.

Objava gradiva predloga spremembe Odloka OPN Mestne občine Nova Gorica

[Sporočila za javnost](#)

Datum: 08.05.2019

Vir: Mestna občina Nova Gorica

Rubrika: V središču

Skladno z **Zakonom o prostorskem načrtovanju** (ZPNacrt-NPB7) ter pojasnili Ministrstva za okolje in prostor o izvajanju kratkega postopka sprememb in dopolnitev OPN objavljamo gradivo predloga spremembe Odloka o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št.13/18 - uradno prečiščeno besedilo in 30/18,) po kratkem postopku.

Gradivo bo skladno z zakonodajo, ki zahteva minimalni rok objave 15 dni, na spletni strani Mestne občine Nova Gorica objavljeno do 25. maja 2019. V tem času tudi sprejemamo pripombe in predloge na objavljeno gradivo, katere lahko pošljete na naslov:

Mestna občina Nova Gorica,
Oddelek za okolje, prostor in javno infrastrukturo,
Trg E, Kardelja 1,
5000 Nova Gorica

ali podate v elektronski obliki na naslov mestna.obcina@nova-gorica.si.

[Sklep OPN - kratek postopek](#)

[sklep-OPN obrazložitev](#)